

ET

ET

ET

EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 27.10.2010
KOM(2010) 608 lõplik

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

Ühtse turu akt

Kõrge konkurentsivõimega sotsiaalne turumajandus

**50 ettepanekut ühise tööturu ja ettevõtlusmaastiku ning omavahelise kaubavahetuse
parendamiseks**

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

Ühtse turu akt

Kõrge konkurentsivõimega sotsiaalne turumajandus

**50 ettepanekut ühise tööturu ja ettevõtlusmaastiku ning omavahelise kaubavahetuse
parendamiseks**

(EMPs kohaldatav tekst)

SISSEJUHATUS

Euroopa Liidu rajajate keskseid ideid oli ühise turu loomine. Nemad uskusid, et rikkama, loovama, intelligentsema, õiglasema ja kindlama maailma jaoks on vaja oma ressursid ühendada, vahetada kaupu ja kogemusi ning teha koostööd. Nii toona kui ka tänapäeval on **üleeuroopalise suurturu** eelduseks jagatud majandus- ja ühiskonnaruum, mille puhul siiski arvestatakse igäihe erinevustega, ning siiras **koosolemissoov**, mida **hoiab ja tugevdab ühiselt jagatud huvi**.

Aegade jooksul on üleeuroopaline suurturg kandnud eri nimesid: ühisturg, ühtne turg, siseturg, mis annab tunnistust sellest, et nähtus on ühteaegu nii kindlamini juurdunud kui ka haaret laiendanud. Kui juurdumisest võimaldab rääkida lepingus sätestatud **nelja põhivabaduse** – isikute, kaupade, teenuste ja kapitali vaba liikumise kinnistumine, siis ühtse turu haaret on aidanud laiendada **majanduslik lõimumine, ühisraha** loomine ja **ühtekuuluvuspoliitika**. Viimane on vajalik eelkõige selleks, et tagada kõigile kodanikele sõltumata nende geograafilisest paiknemisest võimalus ühtsel turul osaleda ja selle arengusse panustada.

60 aastat pärast Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse loomist võib tõdeda, et **ühtse turu kasutegurid päevselged**. Viimase kahe aastakümne jooksul on just ühtne turg ja piiride avamine olnud Euroopa majanduskasvu peamine mootor. Siseturu lõimimise ja laiendamise ning sealhulgas eelkõige suurte võrguteenuste liberaliseerimise tulemusel on ajavahemikus 1992–2009 loodud komisjoni hinnangul ühtekokku 2,75 miljonit uut töökohta ja see on andnud 1,85 %-se majanduskasvu.

Euroopast on saanud maailma kõige suurem majandusruum. Isegi kui jätta kõrvale Euroopa-sisene kaubavahetus, oleme ikkagi kõige suuremad importijad ja eksportijad. Rahvusvahelises konkurentsisis läbi lüüa aitab meil just ühtne turg. Ilma selleta oleks Euroopa hääli maailma majandusjõudude kontserdis ja eriti uute tömbekeskuste esilekerkimise taustal palju tasasem.

Kuid ühtse turu peamine roll seisneb siiski ettevõtete ja kodanike igapäevategevuse edukamaks muutmises. Euroopa-sisene kaubandus moodustab tänapäeval ülemaailmsest kaupade ja teenuste vahetusest vastavalt 17 % ja 28 %. Konkreetsete näidetena võib nimetada mobiilikõnede hinna vähenemist 70 % ja lennukipiletite hinna vähenemist 40 %.

Luues Euroopas elavate inimeste vahel **otsekontakte** ning aegade jooksul üha uuenedes, sügavamalt juurdudes ja haaret laiendades on üleeuroopaline suurturg kujunenud Euroopa ühinemisprotsessi nurgakiviks.

Siiski tuleb arvesse võtta, et alates 1985. aastast, kui komisjon tegi oma ettepanekud, mis viisid 1. jaanuariks 1993. aastal ühtse turu loomiseni, on maailm palju muutunud.

Maailm ei ole enam endine. Üleilmastumine on kiirendanud kauba- ja ideede vahetust ning tehnoloogilisi muutusi, mis on võimaldanud esile kerkida uutel jõukeskustel, kes on praeguseks hakanud konkureerima Euroopaga isegi neis valdkondades, mis on traditsiooniliselt olnud meie pärusmaa, ehk suure lisandväärtusega toodete ja teenuste vallas. Euroopa Liidu ees seisval ülesandel on kaks poolt: esiteks tuleb veelgi otsustavamalt arendada meie eeliseid suure lisandväärtusega sektorites ning teiseks on vaja kujundada välismajanduspoliitikat nii, et aidata Euroopa ettevõtetel ja eelkõige väikestel ja keskmise suurusega ettevõtetel kasutada neid suurepäraseid võimalusi, mida uued esilekerkivad majandusruumid pakuvad.

Kuid ka Euroopa ise on muutunud. Euroopa on laienenud, aga samas tihedamalt koondunud ja koostööd süvendanud.

Praegune majandus- ja finantskriis on Euroopa riikide majanduse kõiki sektoreid tugevalt raputanud. See on halvendanud nii ettevõtjate kui ka töötajate olukorda ning vähendanud miljonite Euroopa tarbijate ostujõudu. Kuid meie trumbiks selles kriisis on just ühte turg, mis on võimaldanud kriisi mõju pehmeneda. Samuti aitab see meil kriisist omal käel välja tulla ja uut majandustuleviku üles ehitada.

Kõike seda arvesse võttes usaldas komisjon president José Manuel Barroso **Mario Montile** ülesande koostata aruanne ühtse turu edasise arendamise kohta. Sellest võime lugeda, et „ühtse turu süvendamine ja tõhustamine on liidu globaalse makromajandusliku tulemuslikkuse pant”¹. **Mario Monti** lisab, et „ehkki ühtne turg on ebapopulaarsem kui kunagi varem, on see ka hädavajalikum kui kunagi varem”². Ta teeb niisiis ettepaneku „kaitsta siseturu majandusliku natsionalismi ohu eest, laiendada seda uutele, majanduskasvu jaoks olulistele valdkondadele ning saavutada selle arendamiseks piisav konsensus.”³

Euroopa Parlament kinnitas oma 2010. aasta raportis, et „**siseturu lõimimine ei ole pöördumatu protsess ning selle säilimist ei saa pidada tagatuks**”.

Selline tõdemus näitab selgesti, et **on aeg ühtse turu areng ümber mõtestada**, et seada konkurentsivõime suurendamise kõrval selle keskmesse ka „sotsiaalse turumajanduse põhimõtted”. Selleks tuleb jätkata katkenud lõimisprotsessi ning realiseerida inimkonna hüvanguks Euroopa kasvupotentsiaal. Et tagada inimeste usaldus sellise majandusmudeli vastu, on vaja asetada turujõud Euroopa kodanike teenistusse. Lõpuks on vaja panna paika ühtse turu uued aluspõhimõtted, mille puhul oleks võetud arvesse kõigi turuosaliste huve. Seda kõike selleks, et inimesed mõistaksid, miks uusi eeskirju on vaja ja järgiksid neid oma igapäevaelus.

Niisiis on uueks eesmärgiks sotsiaalse turumajanduse kehtestamine. Selle puhul lähtutakse lihtsast tõdemusest, et ühtne turg peab arvestama kõigi turuosaliste – ettevõtjate, tarbijate,

¹ Mario Monti aruanne Euroopa Komisjoni presidendile, „Ühtse turu uus strateegia”, 9. mai 2010, lk 9.

² Mario Monti aruanne, lk 24.

³ Mario Monti aruanne, lk 9.

töötajate huve. Just sel viisil võimaldab ühtne turg suurendada Euroopa kollektiivset konkurentsivõimet.

Ühtse turu võimalused ei ole sugugi ammendatud: selle abil saab majanduskasvu ja uute töökohtade arvu veelgi suurendada. Näiteks piiriüleste hankelepingute osa moodustas kõigist 2009. aastal sõlmitud avalike hangete lepingutest vaid ligikaudu 1,5 %. Hoolimata edusammudest teenuseturul ei moodusta piiriüleised teenused liidu SKPst üle 5 %, samas kui tööstuskaupade piiriülese müügi osakaal on 17 %. 2008. aastal kasutas võimalust võrgu teel teisest liikmeriigist kaupu osta vaid 7 % tarbijatest⁴.

Komisjoni hinnangul⁵ võimaldaks ühtse turu täiustamine ja süvendamine ning selle pakutavate võimaluste täielik kasutamine – eelkõige käesolevas teatises ette pandavate meetmete abil – suurendada järgneva kümne aasta jooksul majanduskasvu 4 SKP protsendi võrra⁶.

Teisalt tuleb meeles pidada, et ühtne turg ei ole eemärk iseeneses. See on eelkõige vahend teiste poliitiliste eesmärkide saavutamiseks. Kõikidel sammudel, mida tehakse kas riiklikult või eraviisiliselt näiteks majanduskasvu edendamiseks, sotsiaalse ühtekuuluvuse, tööhõive või turvalisuse suurendamiseks või ka kliimamuutuste ärahoidmiseks, on ühtse turu korraliku toimimise korral palju suurem võimalus eesmärgini jõuda.

Seega on ühtse turu edasiarendamine **ELi 2020. aasta strateegia** vältimatu osa. **ELi 2020. aasta strateegia** hõlmab seitset suurprojekti ehk nn lipulaeva: (i) Innovatiivne liit, (ii) Noorte liikuvus, (iii) Euroopa digitaalarengu tegevuskava, (iv) Ressursitõhus Euroopa, (v) Üleilmastumise ajastu uus tööstuspoliitika, (vi) Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava, (vii) Euroopa vaesusevastase võitluse platvorm. Tänapäevastatud ühtne turg on kõigi nende projektide ühiseks vundamendiks. See on hoovaks, mis võimaldab neil panna alus majanduskasvule ja uute töökohtade tekkele, aidates sel viisil luua tingimused intelligentse, püsiva ja kaasava majandusmudeli juurutamiseks, et omakorda veelgi võimendada suurprojektide vahelist sünergia. Suurprojektide mõned elemendid on ühtse turu toimiva struktuuri jaoks möödapääsmatud, mistõttu võib neid pidada ühtse turu edasiarendamise meetmeteks. Seetõttu esitatakse need nii käesolevas teatises kui ka suurprojektide raames, millest siinkohal väärivad eraldi märkimist „Euroopa digitaalarengu tegevuskava”, „Innovatiivne liit” ning „Üleilmastumise ajastu uus tööstuspoliitika”.

Ühtse turu edasiarendamiseks tuleb niisiis hoiduda uute piirangute kehtestamisest ja **panna alus ühisele võimaluste ruumile**. Ühtsete eeskirjade koostamise ja tõhusa ellurakendamise kaudu peab ühtne turg aitama edendada struktuurset majanduskasvu. Konkurentsi ja läbilöögivõime katsepolügoonina peab sellest saama eurooplaste jaoks omamoodi üleilmastumise baaslaager. Samas peab see olema maailmale sinisilmsuseta avatud ning soodustama koostööd peamiste kaubanduspartneritega, püüdes sel viisil tagada, et eri turgudel üle kogu maailma kehtiksid ühetaolised ja vastastikusi huvitsid edendavad eeskirjad ja standardid. Selles kontekstis on oluline pidada meeles, et Euroopa majandusmudeli edu

⁴ Allikas: komisjoni talitused.

⁵ Komisjoni makromajandusmudeli QUEST järgi.

⁶ Allikas: komisjoni talitused. Hinnang keskendub teatud hulga meetmetele, millest mõned on esitatud käesoleva teatisega (eelkõige meetmed haldus- ja regulatiivkoormuse vähendamiseks ning avatud riigihangete edendamiseks). Teisalt tuleneks suur osa ennustatavast kasvust teenuste direktiivi rakendamisest. Samuti on paljude meetmete täpset mõju raske või lausa võimatu hinnata, mistõttu ei ole seda selles hinnangus arvesse võetud. Seega võib nimetatud 4 –protsendist kasvu pidada isegi konservatiivseks prognoosiks.

seisneb võimes siduda kokku edukas majandustegevus ja sotsiaalne õiglustunne ning kaasata selle eesmärgi realiseerimisse kõik turuosalised ja ka tööturu osapooled.

Eelkõige tuleb meil suunata oma jõupingutused Euroopa majanduse tavapärasele tugevatele külgedele: Euroopas on 20 miljonit ettevõtet, sealhulgas väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted, mida hoiavad käigus toodete ja teenuste loojad, töötajad, üliõpilased, käsitöölised ja ettevõtjad, kes kõik on ka ühtse turu täisväärtuslikud osalised; samas vajavad kõik need ettevõtted uuenduste elluviimiseks, oma konkurentsivõime suurendamiseks ja uute töökohtade loomiseks uusi rahaallikaid.

Usalduse taastamiseks on väga oluline pöörata ühtlasi tähelepanu **kodanikele kui tarbijatele**, kes samuti on **ühtse turu osalised**, ning võimaldada neil teha sisseoste ja investeeringuid, lasta ennast ravida või õppida kõikjal Euroopas. Ühtne turg peab tagama, et neile oleks soodsa hinnaga kättesaadavad usaldusväärsed ja kindlatele standarditele vastavad tooted. Praeguseni on see kehtinud peamiselt toidu- ning tööstuskaupade suhtes. Kuid samad põhimõtted tuleb kehtestada ka paljudes teistes valdkondades, eelkõige teenuste vallas, unustamata sealjuures üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid ja finantsteenuste jaemüüki.

Kõigile nendele katsumustele vastuastumiseks, usalduse taastamiseks ning ühteaegu püsiva ja õiglase majanduskasvu saavutamiseks peab Euroopa leidma endas jõudu tegutseda julgelt ja otsustavalt. **Euroopa peab tegutsema ühiselt**, sobitades kõigi ühtse turu osaliste eesmäärke ja vahendeid, olgu tegu siis Euroopa, riikliku või piirkondliku tasandi, avaliku või erasektori, majandus- või sotsiaalsfääri esindajatega.

Just selle poole püüdleb käesolev akt oma 50 meetmega, mille komisjon siinkohal arutamiseks ette paneb. Selle ellurakendamine võimaldaks ühelt poolt kasutada ära digitaalmajanduse, teenusesektori, keskkonnakaitse ja kliimamuutusega seotud olulisi kasvuvõimalusi ning aitaks teisalt võtta arvesse neid muresid, millele Mario Monti viitab⁷, ja saavutada sel viisil edasiseks arenguks üleeuroopaline konsensus. Komisjon loodab, et ühtse turu edasiarendamise kohta leiab järgneva nelja kuu jooksul kogu Euroopas aset laiaulatuslik avalik arutelu. **Arutelu tulemusena loodab komisjon kinnitada akti lõpliku versiooni, millel oleks ka teiste institutsioonide toetus.**

Ühtse turu akti edukas rakendamine võimaldaks 2012. aasta lõpus tähistada ühtse turu 20. aastapäeva hooga arenguga.

Käesoleva aktiga paralleelselt avaldatakse teatis pealkirjaga „2010. aasta aruanne ELi kodakondsuse kohta: ELi kodanike õigusi piiravate takistuste kõrvaldamine”, milles keskendutakse sellele, kuidas kõrvaldada takistused, millele Euroopa kodanikud oma igapäevaelus põrkuvad – näiteks teises liikmesriigis reisides, õppides, abielludes, pensionile jäädes, sisseoste tehes, vara pärides või ka hääletades.

Ühtse turu akt ja kodakondsuse aruanne on teineteist täiendavad dokumendid, millega püütakse paljudes kodanike otseselt puudutavates küsimustes ületada Euroopa Liidu püsiv killustatus. Kodanike ja ettevõtete ootusi ja muresid arvestades püütakse nendega muuta Euroopa Liit kodanikukeskseks ja tagada samas ühtse turu tõhus toimimine.

⁷ Osundatud aruanne, lk 38.

1. ETTEVÖTETE HOOGNE, JÄTKUSUUTLIK JA ÕIGLANE ARENG

ELis on 20 miljonit ettevõtet, mis annavad 175 miljonit töökohta ning pakkuvad tooteid ja teenuseid ELi 500 miljonile tarbijale ning väga paljudele muudele tarbijatele üle kogu maailma. **Ühtne turg on nendele ettevõtetele oluliseks konkurentsieeliseks.** See peab looma soodsa keskkonna, mis innustaks neid vabalt arenema, müüma oma tooteid, ostma sisse kaupu ning tegema investeeringuid üle kogu Euroopa ja väljaspool seda. **Tööturu jaoks on kõige suurema potentsiaaliga väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted. Seetõttu tuleb pöörata suurt tähelepanu nende rollile ühtsel turul ning võtta sihtmeetmeid nende valupunktide leevendamiseks.**

Kaupade ja teenuste vaba liikumine on ELi lepingute olulisi aluspõhimõtteid. Kaupade vaba liikumine on ka ühtsel turul õnnestunult ellu viidud. Pärast kaubanduspiiride kaotamist 1993. aastal on ELi tarbijale pakutavate soodsa hinnaga kaupade valik oluliselt avardunud. Sellise valiku säilimiseks peab EL tagama, et kaupade vaba liikumise teele ei tekki lubamatuid tõkkeid. Ühtlasi püüab EL tagada, et ühtsel turul pakutavad kaubad oleks tarbijale ohutud. Viimase eesmärgi puhul tuleb tähelepanu pöörata ka turujärelevalvele ja võitlusele piraatkauba ja toodete võltsimise vastu.

Ettevõtjad on sageli andnud mõista, et ühtse turu killustatus pärsib nende konkurentsivõimet. **Riiklike eeskirjade erinevus muudab asjaajamise raskeks,** lükkab edasi investeeringute tegemist, ei võimalda saavutada mastaabisäästu ega sünergiat ning takistab juurdepääsu turgudele. Seega on vaja turud senisest veelgi paremini lõimida ning kaubandustõkked kaotada, tehes eelnevalt täpselt kindlaks need valdkonnad, kus vähene koordineeritus ja ühtlustatus ühtse turu toimimist enim kammitseb.

Ülemaailmne konkurents on tihenunud. Euroopa majandus peab uute katsumustega rinda pistes ja avanevaid võimalusi kasutades jääma kindlaks säästva arengu põhimõtetele. Et vältida võitlust ebavõrdsete relvadega, **tuleb kõik trumbid koondada.**

Euroopa tööstus vajab tootmisvõime säilitamiseks ja edasiarendamiseks sihipäraselt kujundatud ühtset turgu ning asjakohast õigusraamistikku. Sellele tuleb anda võimalus oma ülemaailmne turupositsioon säilitada. Tööstussektori ja selle toodangu konsolideerimiseks kogu väärtusahela lõikes on vajalik viia lõpule ühtse turu arendamine, toetada teadusuuringuid ja innovatsiooni, rakendada ellu digitaalarengu tegevuskava, arendada võrgukaubandust ning panna paika sobivad rahastuskanalid.

Alates kriisi lahvatamisest on Euroopa Liit võtnud finantsturgude toimimise ja stabiilsuse tagamiseks mitmeid kiireloomulisi meetmeid. Sellele vaatamata tuleb meetmete võtmist jätkata, et mitte ainult tagada finantssüsteemi suurem stabiilsus, **vaid seade esikohale selle mõju reaalmajandusele ning kehtivus püsivale majanduskasvule.** Praegu on menetluses ja arutluse all suur hulk meetmeid, mille abil parandada turu läbipaistvust ja järelevalvet, finantsstabiilsust, vastutusalade selgepiirilist ja tarbijakaitset, samuti puudutavad need kriisiennetust. Euroopa Liit on andnud lubaduse võtta kõik need reformiettepanekud vastu 2012. aasta lõpuks. Tuleb luua üle-euroopaline raamistik pikaajaliste investeeringute väljaarendamiseks ning võtta meetmeid, mille abil suunata sellistesse investeeringutesse eraisikute sääste.

Euroopa Liidu 2020. aasta strateegia eesmärkide saavutamine ja Euroopa majanduse moderniseerimine vajab mahukaid investeeringuid. Tegelikult on Euroopa Liidul on juba praegu võimalik selle strateegia projekte toetada. Selleks tuleb näha ette sidus õigusraamistik,

mis annaks investoritele selge sõnumi, sest investeerimisotsused tehakse sageli mitu aastakümnet ette. Samuti saab erasektori investeringute ligimeelitamiseks kasutada Euroopa Liidu eelarve ja Euroopa Investeerimispanka vahendeid.

Keerulises ja muutuv maailmas **kehastab just Euroopa Liit sellist mõõtkava, mis aitab mõista globaliseerumist ja selle tingimustes edukalt tegutseda.** Kuna turud on muutunud ülemaailmseks, peab Euroopa üha kindlamini kaitsma oma huve ja väärtusi, edendades partneritega suhetes vastastikust mõistmist ja kasu. Selleks peab Euroopa Liit propageerima eeskirjade ja standardite rahvusvahelist ühtlustamist. Et aga säilitada selles olukorras hädavajalik globaalne konkurentsivõime, peab ühtne turg muutuma Euroopa ettevõtete jaoks tõeliseks baaslaagriks, kus jõudu koguda ja millest lähtuvalt ehitada üles kaubavahetus muu maailmaga.

Ühtne turg peab muutuma reaalsuseks, et anda loojatele, tootjatele ja tarbijatele majandustõusu kindlustamiseks piisavalt lai haare. Vaid jätkusuutlik majanduskasv tagab püsivate töökohtade loomise. Vaba liikumine ning terve ja avatud konkurents on majanduskasvu ja progressi hädavajalikud hoovad, mis aitavad harutada lahti demograafilisi, keskkondlikke ja sotsiaalseid keerdsõlmi.

1.1. Loomingu julgustamine ja kaitse

Selleks et Euroopa ettevõtted, leiutajad ja loojad oleksid rahvusvahelises konkurentsisis edukad, tuleb nende arengu võimaldamiseks tagada ühtsel turul selline keskkond, mis võimalikult palju soodustaks loomingut ja innovatsiooni.

Loodav raamistik peab pakkuma tõhusaid kaitsevahendeid, mis aitavad muuhulgas võidelda võltsingute ja piraatkauba vastu.

Ettepanek nr 1: Euroopa Parlament ja nõukogu peaksid tegema kõik vajaliku, et võtta vastu Euroopa Liidu patenti, selle registreerimisel kasutatavaid keeli ning vaidluste lahendamise ühtlustatud süsteemi käsitlevad ettepanekud. Eesmärk on jõuda esimeste ELi patentideni 2014. aastaks.

Patendisüsteemi püsiv killustatus takistab märkimisväärselt innovatsiooni ega võimalda Euroopa ettevõtetel, sealhulgas väikestel ja keskmise suurusega ettevõtetel, teadusuuringute keskustel ega leiutajatel, saada korralikku patendikaitset. Patendisüsteem on tarbetult keerukas ja kulukas, mis põhjustab teadusuuringute ja innovatsiooni mahajäämist USAst, Jaapanist ja muudest riikidest. Tegelikult ei ole ühtsel turul patendikaitse ühesugune ning sellega on seotud suured kulud. Ka vaidluste lahendamine korraga mitmes liikmesriigis tekitab suuri kulusid, mis vähendab võimalust saada õiguskaitset. Kuna eri liikmesriikides võivad kohtulahendid olla erinevad, puudub vajalik õiguskindlus, mis teeb piiriülese kaubavahetuse raskeks ja kulukaks. Euroopa Liidu patendi ja ühtse patendikohtu loomine on Euroopa konkurentsivõime suurendamiseks ning teadusuuringute ja innovatsiooni innustamiseks hädavajalikud. See võimaldaks vähendada kulusid ja muuta süsteemi lihtsamaks nii patendi väljaandmise kui ka patendikaitse tagamise puhul.

Ettepanek nr 2: Komisjon esitab 2011. aastal autoriõiguste haldust käsitleva raamdirektiivi, millega parandatakse autoriõigustega seotud valitsemistavasid, nende läbipaistvust ja elektroonilist haldamist, et võimaldada teoste pakkumist võrgus. Ühtlasi esitab komisjon direktiivi omanikuta teoste kohta.

Autoriõiguste haldamise üleeuroopalise raamistiku puudumine raskendab märgatavalt kultuurihüvede ja teadmiste levitamist võrgus. Ühtse digitaalturu loomiseks tuleb võrgulevi potentsiaal tõhusalt ära kasutada ning suurendada võrgus pakutavate teoste hulka, tagades samal ajal teoste autoritele asjakohase tasu ja õiguste kaitse. Komisjon on teadlik sellest, et teoste isiklikuks otstarbeks kopeerimise asjus kehtib liikmesriikides erinev korraldus, mis mõjutab meediateenuste piiriülest müüki ning meediakandjate tootmist. Komisjon alustab selles küsimuses kindla lahenduse leidmiseks huvirühmade vahel konsultatsioone.

Samuti tuleb ühtset turgu lähendada neile eurooplastele, kes on harjunud meelelahutust ja teavet võrgust otsima. Internetiajastul sündinud lapsed ei andestaks seda, kui ühtsest turust tulenevad hüved piirduksid ainult füüsiliste kaupadega. Seetõttu tuleb ühtse turu vabadusi laiendada ka võrguteenustele ning tagada samal ajal loomingu ja intellektuaalomandi tõhus kaitse.

Ettepanek nr 3: Komisjon teeb 2010. aastal ettepaneku võtta vastu võltsimise ja piraatluse vastane tegevuskava, mis hõlmaks nii õigusloome kui ka muid meetmeid. Lisaks sellele esitab komisjon 2011. aastal õigusaktiettepaneku õigusraamistiku kohandamiseks interneti arengust tulenevatele vajadustele ja tolli töö tõhustamiseks selles vallas ning hindab, kui edukas on olnud intellektuaalomandiõiguste kaitse strateegia kolmandates riikides.

Võltsimine ja piraatlus lähevad Euroopa majandusele igal aastal maksma miljardeid eurosid ja tuhandeid töökohti. OECD hinnangul võis võltsitud kaupade turuväärtus ulatuda 2007. aastal 188 miljardi euroni⁸. 2009. aasta juunis avaldatud Eurobaromeetri hinnangust selgub, et kolmandiku Euroopa Liidu kodanike meelest on võltsitud toodete ostmine ühel või teisel viisil põhjendatav⁹. Hoolimata mõningastest edusammudest on võitlust võltsimise ja piraatluse vastu siiski takistanud piisavalt tõhusa ja ühtlustatud intellektuaalomandiõiguste kaitse mehhanismi puudumine.

1.2. Uued teed säästva arengu edendamiseks

Ühiskonna ees seisvad suured väljakutsed, nagu kliimamuutus, energiavarustuse kindlus ja elanikkonna vananemine, võivad pakkuda Euroopa ettevõtetele olulisi kasvuvõimalusi, sest need tekitavad tulevikus ülemaailmset nõudlust nende probleemide lahendamiseks vajaliku tehnoloogia järele. Ühtse turu akt peab saama nende võimaluste ärakasutamise üheks hoovaks. Selle raames väärivad eelkõige esiletõstmist standardimismehhanismide tõhustamine, energiatoodete maksustamise ühtlustamine, ühtse teenusteturu ja ühtse kaitseturu loomise jätkamine ning kõrge keskkonnaväärtusega toodete väljatöötamine. Neid meetmeid võib vaadelda ka osana laiemast tööstuspoliitika algatusest, mis on üks ELi 2020.

⁸ OECD (2007), The Economic Impact of Counterfeiting and Piracy, Paris

⁹ http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_263_en.pdf.

aasta suurprojekte, millega komisjon lähitulevikus tegevust alustab. Samuti tuleb jätkata teenusedirektiivi elluviimise vastastikuse hindamise protsessi, sest see valdkond on Euroopa majanduse arengu jaoks keskse tähtsusega. Lisaks annab jaemüügiteenuste sektori aruanne¹⁰ olulisi viiteid teenuseturu üldise seisukorra kohta. **Nagu on rõhutatud komisjoni „Digitaalarengu tegevuskavas”, tuleb digitaalturu kogu kasvupotentsiaal ning võimalus pakkuda väga erinevaid kaupu ja teenuseid täiel määral ära kasutada.** Ühtlasi puudutab kõik see, mis kehtib teenuste direktiivi kohta üldiselt, ka selle eri osi, nagu näiteks transporditeenuseid, mille kohta võib liialdamata öelda, et need moodustavad ühtse turu närvisüsteemi.

Ettepanek nr 4: Komisjon ja liikmesriigid teevad jätkuvat koostööd teenuste siseturu edendamiseks, võttes aluseks käimasoleva vastastikuse hindamise protsessi, mille käigus vaadeldakse teenuste direktiivi elluviimist. 2011. aastal esitab komisjon selle valdkonna, sealhulgas äriteenuste sektori jaoks konkreetsed meetmed.

Teenuseturg on Euroopa majanduse jalule aitamiseks keskse tähtsusega. See esindab üle 70 % kõigist siseturu töökohtadest ja töökohtade arvu puhaskasvust. Toimiv teenuste siseturg annab kodanikele ja ettevõtetele, sealhulgas väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele, olulise eelise, tagades konkurentsivalmi hinna, soodsamad tingimused ja teenuste kõrgema kvaliteedi. Teenuste direktiiv on olnud ühtse teenuseturu loomisel oluline samm. Hiljutise uuringu kohaselt võib selle direktiivi rakendamine anda Euroopa Liidu majandusele vaoshoitud hinnangul tulu 60 kuni 140 miljardit eurot, mis vastaks majanduskasvule suurusjärgus 0,6 kuni 1,5 % SKPst¹¹.

Direktiivi rakendamise vastastikune hindamine võimaldab esimest korda valgustada täielikult läbi valdava osa teenuste siseturu talitlus (direktiiv rakendusalaselle jäävad valdkonnad moodustavad ühtekokku 40 % Euroopa Liidu SKPst ja tööhõivest). See suur ettevõtmine on näidanud, et komisjonil ja liikmesriikidel on vaja analüüsida üheskoos ja üksikasjalikult teatavate potentsiaalsete sektorite suhtes kohaldatava õigusraamistiku tegelikku toimimist. Tuleks korraldada üheskoos siseturu tõhususe katse, et näha, kui palju see majanduskasvu, tööhõive ja innovatsiooni edendamisele tegelikult kaasa aitab. Sel eesmärgil tuleb kasutada ka teenuste direktiivis sätestatud läbipaistvus- ja liikmesriikidega dialoogi pidamise mehhanisme. Samuti tuleks hinnata, kas oleks vaja teha eraldi algatus teenuste osutajate ja teenuste kasutajate õiguste tõhusama ja konkreetsema kaitse tagamiseks. Veel üks valdkond, mida tuleks hinnata, on äriteenuste sektor, mis on Euroopa tööstuse konkurentsivõime olulisemaid tegureid.

Ettepanek nr 5: Komisjon teeb 2011. aasta lõpuks siseturu e-kaubanduse arendamiseks vajalikud algatused. Eelkõige keskendutakse nende puhul digitaalteenuste tarbijate probleemidele. Muu hulgas avaldab komisjon teatise e-kaubanduse talitluse kohta ja annab liikmesriikidele suunised, kuidas kohaldada kõige otstarbekamalt teenuste direktiivi neid sätteid, millega püütakse hoida ära teenuste kasutajate diskrimineerimist kodakondsuse ja elukoha alusel.

¹⁰ http://ec.europa.eu/internal_market/retail/docs/monitoring_report_en.pdf

¹¹ „Expected economic benefits of the European Services Directive”, Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis (CPB), November 2007.

Ühtse turu kogu potentsiaali avamiseks ja ühtlasi kodanike ootustele paremini vastamiseks, tuleb pöörata tähelepanu e-kaubanduse vähestele arengule. Tänapäeval moodustab e-kaubanduse osa kaubandusest tervikuna kõigest 2 kuni 4 % ning piiriülene e-kaubandus sellest omakorda vaid väikse osa. Ühtne digitaalturg on valdkond, kus tarbijate usaldus ja vastavalt ka ostude hulk on kõige väiksemaid. Väga sageli ei ole võimalik teise liikmesriigi ettevõtetelt võrgu kaudu kaupu või teenuseid osta ning samuti on sagedased juhtumid, kus ostjaid diskrimineeritakse kodakondsuse või elukoha alusel. Ühest küljest näitab see, et ühtne turg ei toimi korralikult. Kuid veel olulisem on see, et selline olukord tekitab kodanikes frustratsiooni ega lase tekkida usaldusel ühtse turu võimaluste vastu. Teenuste direktiiviga keelatakse jaemüüjatel, sealhulgas võrgus kaubitsejatel, kohelda eri kodakondsuse või elukohaga tarbijaid erinevalt, välja arvatult juhul, kui erineval kohtlemisel on objektiivne põhjus – näiteks transpordikulud. 2011. aasta teisel poolel annab komisjon uued suunised, mis peaks aitama riiklikel ametiasutustel parandada teenuste direktiivis sätestatud diskrimineerimise vältimise klausli (artikkel 20) kohaldamist ning milles fikseeritakse üksikasjalikult, millisel juhul on erinev kohtlemine objektiivselt põhjendatud. See, kuidas parandada Euroopa kodanike võimalusi soetada võrgu teel teise liikmesriigi ettevõtete kaupu või tarbida teenuseid, on vaid osa laiemast tegevusest, millega püütakse arendada elektronkaubandust, et parandada kodanike ostuvõimalusi üleüldse. 2011. aasta esimeses pooles avaldab komisjon teatise, milles analüüsib e-kaubanduse arengu pidureid, paneb ette tegevussuunad ja hindab e-kaubanduse direktiivi rakendamist. Samuti avaldab komisjon 2012. aastaks ELi internetiõiguste juhise, milles näeb arusaadaval viisil ette interneti teel osutatavate teenuste tarbijate õigused¹².

Ettepanek nr 6: Komisjon paneb 2011. aastal ette muuta standardimist reguleerivat õigusraamistikku, et muuta standardimismenetlusi tõhusamaks, mõjusamaks ja kaasavamaks ning ühtlasi laiendada nende rakendusala ka teenusesektorile.

Toodetele Euroopa tasandi standardite kehtestamine on olnud oluline samm, mis on aidanud tagada kodanikele kõrgekvaliteedilised tooted ja teenused, mille puhul ei ole ohtu tervisele, ning võimaldanud ettevõtetel rajada oma tootmistegevuse uuenduslikele ja rahvusvaheliselt tunnustatud standarditele. Siiski on praegusel standardimisraamistikul arenguruumi: konsulteerides liikmesriikide standardimisametustega tuleks standardite kehtestamist kiirendada, et pidada sammu tehnoloogilise arenguga, ning samuti tuleks võimaldada kõigil huvitatud isikutel (ettevõtetel, tarbijatel, riigiasutustel) standardite loomises osaleda. Selgem õigusraamistik oleks vajalik ka teenuste vallas standardite väljatöötamiseks, et ühtsel turul kehtiksid ühtsed põhimõtted.

Ettepanek nr 7: 2011. aastal võtab komisjon vastu valge raamatu transpordipoliitika kohta, milles pannakse ette hulk meetmeid, et kõrvaldada olemasolevad takistused eri transpordiliikide ja eri riikide transpordisüsteemide kasutamise vahel.

Transport on majanduse närvisüsteem. Eyjafjallajökulli vulkaani purse tänavu aprillis tuletas teravalt meelde, kui suurel määral sõltub kogu majandus kasutatavast transpordisüsteemist. Seega on tänapäeva majanduse üheks alustalaks selle transpordisüsteemi võime liigutada

¹² Vastavalt digitaalarengu tegevuskavale ja 2010. aasta kodakondsuse aruandele.

kaupu ja inimesi vastavalt soovidele ja vajadustele nii sujuvalt kui võimalik ühest kohast teise. Transporditeenuste strateegiline roll nõudluse ja pakkumise kokkuviiemisel kasvab üha, mis muudab selle majanduskasvu ja töökohtade loomise seisukohast ülioluliseks teguriks. Aidates vähendada mõne piirkonna isoleeritust ja viies kokku inimesi, kujutab see ka olulist aspekti üldise elukvaliteedi parandamisel. Ühtse üleeuroopalise transpordisüsteemi loomine, selle tõhususe tagamine ja ühenduspunktide rajamine on niisiis möödapääsmatu, kui soovime viia ellu siseturu aluseks olevaid põhivabadusi ning tagada kaupade, isikute ja teenuste vaba ja sujuva liikumise. Praegu pidurdab ühtse transpordisüsteemi loomist terve hulk tehnilisi, halduslikke ja regulatiivseid takistusi, mis pärsivad eri transpordiliike ühendava ühtse üleeuroopalise transpordi siseturu konkurentsivõimet ning Euroopa majanduse arengut tervikuna.

Ettepanek nr 8: Komisjon teeb 2011. aastal ettepaneku vaadata läbi energiatoodete maksustamist käsitlev direktiiv, et parandada ELi kliima- ja energeetikaeesmärkide kajastamist ka maksustamise seisukohast. Läbivaatamisel tuleb keskenduda CO₂ heitkoguste minimaalsele aktsiisimäärale ja kütuse energiasaldusele.

Nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiiviga 2003/96/EÜ nähakse ette energiatoodete ja elektrienergia maksuraamistik, millega püütakse tagada siseturu tõrgeteta toimimine ja vältida konkurentsimoonutusi energiatarbijate vahel. Samas ei väljendu selles piisaval määral ELi eesmärgid võidelda kliimamuutuse vastu ja tõhustada energiakasutust. Seega ei võimalda see liikmesriikidel maksuhooba optimaalselt kasutada. Käesoleva ettepanekuga püütakse muuta direktiivi nii, et kõigile energiaallikatele pöörataks asjakohast tähelepanu, ning tagada sel viisil energiatarbijate võrdne kohtlemine vaatamata sellele, millist energiaallikat nad kasutavad. Teisalt aitab see saavutada asjakohase tasakaalu ühelt poolt energiatoodete maksustamise süsteemi ja teiselt poolt ELi kasvuhuonegaaside kvootidega kauplemise süsteemi vahel nii, et vältida nende vahel kattumist.

Ettepanek nr 9: Komisjon teeb algatuse luua äriteenuste kõrgetasemeline töörihm, mis peaks uurima logistika, infrastruktuurirajatiste halduse, turunduse ja reklaami vallas turul valitsevaid ebakõlasid ning standardimise, innovatsiooni ja rahvusvahelise kaubandusega seotud küsimusi¹³.

Hoolimata teenuste direktiivi vastuvõtmisest on ühtse äriteenuste turu loomine endiselt keeruline ülesanne. Seda selgitatakse ka aruandes „Tõhusam ja õiglasem siseturg kaubanduse ja turustuse valdkonnas 2020. aastaks”¹⁴. Seda sektorit ja eelkõige selle raames viljeletavaid ebaausaid võtteid reguleeritakse eri liikmesriikides erinevate eeskirjadega, mis võib kaubandus- ja turustusturu sujuvat talitlust häirida. Ettevõtete vahelisi suhteid reguleeriva algatusega oleks seevastu võimalik kaitsta tarneahela kõiki lülisid ning muuta ühtset kaubandus- ja turustusturgu järk-järgult tõhusamaks ja õiglasemaks, vastates samas tarbijate ja tootjate ootustele konkurentsivalmi hinna suhtes. Komisjoni tööd toiduainetööstuse konkurentsivõime alal on näidanud vajadust selles vallas tegutseda.

¹³ Teatis tööstuspoliitika kohta, KOM(2010) 614, 27.10.2010.

¹⁴ Aruanne, 5.7.2010. Vt http://ec.europa.eu/internal_market/retail/docs/monitoring_report_et.pdf.

Ettepanek nr 10: Komisjon hindab enne 2012. aastat võimalust teha algatus toodete ökoloogilise jalajälje kindlaksmääramiseks, et selgitada välja toodete keskkonnamõju ja nendega seotud CO₂ heitkoguste suurus. Algatusega uuritaks võimalusi töötada välja ühtne Euroopa tasandi metoodika ökoloogilise jalajälje hindamiseks ja märgistamiseks.

Mitmed tööstussektorid ning mitmed liikmesriigid on kehtestanud keskkonnamõju hindamiseks oma standardid. See on tekitanud olukorra, kus ELis vahavad erinevad ja omavahel kokkusobimatud standardid, mis võivad takistada ühtsel turul kaupade ja teenuste vaba liikumist, kuna nendega kehtestatakse ettevõtete tegevusele mitmesuguseid piiranguid, millega kaasnevad suured kulud.

Ettepanek nr 11: Komisjon esitab 2011. aasta alguses energiatõhususe kava, et kasutada ära energiasäästust tulenevad olulised võimalused. Selleks on vaja energiatarbimise kõigis valdkondades kehtestatud meetmeid täiendada.

Üks võimalus oleks vaadata läbi kehtiv ökodisaini raamistik, tagades ühtse tooteturu nõuete kohaldamise kogu Euroopa Liidus. Samuti tuleb võtta kavva avalike vahendite ja hangete sihipärasem ja parem kasutamine, tähtsustades ELis avalike hangete puhul energiatõhusust, eelkõige hoonete renoveerimise ja säästva linnaliikluse arendamisel. Kavas rõhutatakse vajadust luua ühtne üleeuroopaline raamistik, millega nähtaks ette, et energiatarbijatel on oma klientide energiasäästu saavutamisel oluline roll, ja toetataks Euroopa Liidu tasandil energiateenuste hangete arengut. Samuti võiks selles ette panna tõhustada Euroopa Liidu tegevust energiavarustuse vallas säästlike lahenduste kasutuselevõtul (kaastootmine, kütte ja jahutus).

1.3. Väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted

Väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete puhul on ootused seotud eelkõige innovatsiooni ja uute töökohtade loomisega. Ei maksa unustada, et igast tänasest väikefirmast võib saada homne suurettevõtte. Seetõttu tuleb ühtse turu raames luua selline juriidiline keskkond, mis soodustaks väikeettevõtete loomist ja arengut. Eelkõige on nende puhul oluline lahendada raha hankimise küsimus.

Ettepanek nr 12: Komisjon võtab 2011. aastal vastu tegevuskava, millega parandada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete seisundit kapitaliturgudel. Selles sisalduvate meetmetega püütakse muuta väiksemaid ettevõtteid investorite jaoks silmahakkavamaks, arendada väikeettevõtete jaoks välja spetsiaalsete börside ja reguleeritud turgude toimiv võrgustik ning piirata noteeringu saamise ja andmete avalikustamisega seotud kohustusi.

Peamised raskused, millega väikestel ja keskmise suurusega ettevõtetel tuleb tegevuse arendamisel kokku puutuda, on seotud kapitali hankimisega. Just selle taha on enamasti jäänud uute toodete turuletoomine, uutesse tootmisseadmetesse investeerimine ja uute töötajate värbamine. Vaba kapital kaldub koonduma ülisuurtele turgudele, jättes väiksemad ettevõtted, kes oma tegevuse arendamiseks vahendeid otsivad, vaeslapse ossa. Sellel on mitu põhjust: sageli on väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted investorite jaoks silmapaistmatud, samuti võivad kapitaliturgudele noteeringu saamiseks esitatavad nõuded olla väikeettevõtete jaoks liiga keerukad. Seega on esmatähtis parandada väikeste ja keskmise suurusega

ettevõtete võimalusi hankida vajalikku raha. Selleks on eelkõige vaja oluliselt parandada nende seisundit finantsturgudel. Seda algatust juhitakse tihedas koostöös väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete rahastamise foorumiga.

Ettepanek nr 13: Komisjon annab 2010. aasta lõpuks hinnangu väikeettevõtlusalgatusetele „Small Business Act”, et tagada poliitika kujundamises ja õigusloomes väikeettevõtluse ennakarengu põhimõtte rakendamine ning siduda väikeettevõtlusalgatus tihedalt Euroopa 2020. aasta strateegiaga.

Euroopa väikeettevõtlusalgatus on peamine vahend, millega edendada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete konkurentsivõimet ja ettevõtlusvaimu ühtsel turul ja väljaspool seda. Läbivaatamisega loodetakse tõhustada selle meetmete rakendamist (eelkõige lähtumist väikeettevõtluse ennakarengu põhimõttest) ning viia see kooskõlla Euroopa 2020. aasta strateegiaga, pöörates muuhulgas tähelepanu ka väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete rahvusvahelistumisele.

Ettepanek nr 14: Komisjon teeb 2011. aastal ettepaneku vaadata läbi raamatupidamisstandardite direktiivid, et lihtsustada finantsteabe esitamise nõudeid ja vähendada halduskoormust, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete jaoks.

Praegused raamatupidamiseeskirjad on aegunud ja sisaldavad nõudeid, mis tekitavad eelkõige väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele üleliigset halduskoormust.

1.4. Innovatsiooni rahastamine ja pikaajalised investeeringud

Innovatsiooni edendamiseks ja püsiva majanduskasvu saavutamiseks on oluline leida võimalusi kaasata uut raha. Samuti oleks hea, kui ettevõtetel oleks võimalik töötada välja pikaajalisi arengukavasid. See tähendab, et Euroopa 2020. aasta strateegia raames elluviidavate infrastruktuuri suurprojektide rahastamiseks peab olema võimalik tõhusalt kasutada erasektori sääste – vajaduse korral kombineeritult koos avaliku sektori investeeringutega. Finantsturgudel on selles suhtes suur roll ning kehtestatavate eeskirjadega ei tohiks kallutada vaekausi pikaajaliste investeeringute kahjuks. Komisjoni 2. juuni 2010. aasta teatises „Finantsteenuste reguleerimine jätkusuutliku kasvu tagamiseks”¹⁵ ette nähtud meetmete elluviimine peaks aitama allutada tegevuse finantsturgudel ennekõike reaalmajanduse teenistusse. Siiski tuleks uurida ka muid võimalusi, et töötada välja ettevõtetele uusi juhtimisvorme, kehtutada teatud uusi tüüpi investeeringuid ning luua tõhusaid koostöövorme era- ja avaliku sektori vahel, laiendades sel viisil vastavalt vajadustele investeerimispoliitika mänguvälja.

Ettepanek nr 15: Komisjon kavandab luua erasektorile võimaluse anda Euroopa Liidu projektide rahastamiseks välja võlakirju (nn projektivõlakirjad).

¹⁵ KOM(2010) 301.

Üks võimalus, kuidas suurendada erasektori investeeringuid Euroopa Liidu 2020. aasta strateegia eesmärkide saavutamiseks, oleks katta puuduvad erainvesteeringud Euroopa Liidu eelarvest veel suuremal määral, kui seda tehakse praegu. Eelarve läbivaatamine tõi päevavalgele võimalusi, kuidas eelarvemõju suurendada. Uuenduslike rahastamisskeemide abil ja eelkõige Euroopa Investeerimispannga kaudu oleks võimalik kasutada Euroopa Liidu vahendeid koostöös pangandus- ja erasektoriga. Eelkõige tuleks selliseid rahastamisskeeme kasutada pikaajalise äripotentsiaaliga projektide puhul. Oluliseks algatuseks selles vallas on eurovõlakirjade projekt: nende väljaandjaks oleks erasektori asutused, kuid selleks, et parandada nende reitingut kapitaliturgudel ja tõmmata ligi Euroopa Investeerimispannga, muude finantsinstitutsioonide ning eraõiguslike investorite, nagu pensionifondide ja kindlustusandjate raha, kasutataks Euroopa Liidu eelarve vahendeid.

Ettepanek nr 16: Komisjon uurib võimalusi, kuidas kaasata Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkide saavutamisse senisest veel aktiivsemalt erasektori investeeringuid (eelkõige pikaajalisi investeeringuid). Selle raames võidakse kavandada meetmeid, millega reformida ettevõtete juhtimisvorme või näha ette stiimuleid pikaajalisteks, säästvateks ja eetilisteks investeeringuteks, mida nõuab teadmispõhine, keskkonnasõbralik ja kaasav majandusmudel. Lisaks astub komisjoni 2012. aastal samme, mis võimaldavad kõigis liikmesriikides asutatud riskikapitalifondidel tegutseda ja teha investeeringuid vabalt üle terve Euroopa Liidu (vajaduse korral muudetakse selleks kehtivaid õigusnorme). Komisjon püüab kaotada kõik piiriülest tegevust pärssivad maksusätted.

Soovitav on luua tingimused, mis aitaks suunata erasektori sääste investeeringute tegemiseks, keskendudes eelkõige sellistele investeeringutele, mis aitavad järgitavate kriteeriumite kaudu kõige tõhusamalt saavutada Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärgi. Raskused raha leidmisel on kõige sagedamini viidatud põhjus, mis takistab ettevõtetel edasist kasvu ja uute töökohtade loomist. Seega ei tule mitte üksnes parandada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete võimalusi raha kaasata, vaid luua asjakohased mehhanismid, millega stimuleerida igasuguseid säästvaid ja pikaajaliste kavadega seotud investeeringuid. Kuna Euroopa 2020. aasta strateegia õnnestumine sõltub suurte infrastruktuuriprojektide edukusest, tuleb tagada nende asjakohane rahastamine. Selleks uurib komisjon, kui suurel määral aitaks ettevõtete juhtimisvormide reform ning investeerimismärgiste ja investeeringute sõltumatu hindamise meetodite väljatöötamine neid eesmärgi saavutada.

Riskikapital on eriti uuenduslike iduettevõtete jaoks oluline rahastusallikas. Kuid riskikapitali kasutamine on Euroopa Liidus liiga keeruline, kuna riskikapitali turud on killustatud ja ebatõhusad. Vaja oleks luua selline õigusraamistik, mis võimaldaks riskikapitalifondidel tegutseda üle kogu Euroopa Liidu, ning ühtlustada maksueeskirju, et hoida ära selliste fondide topeltmaksustamist.

Ettepanek nr 17: Hankeid käsitlevate õigusaktide käimasoleva läbivaatamise ning laiapõhjaliste konsultatsioonide alusel esitab komisjon hiljemalt 2012. aastal õigusakti ettepanekud, millega lihtsustada ja moderniseerida liidu eeskirju, et muuta hankelepingute sõlmimine sujuvamaks ning korraldada avalikud hanked ümber selliselt, et need toetaksid ka muude ELi eesmärkide saavutamist.

Avaliku sfääri esindajate ostetavad kaubad ja teenused moodustavad ELi SKPst ligikaudu 17 %. Avalikke hankeid reguleerivates Euroopa Liidu õigusaktides on seatud eesmärgiks luua suurte avalike hangete jaoks üleeuroopaline avatud ja konkurentsivõimeline hanketurk, mis aitaks hoida igal aastal kokku mitu miljardit eurot maksumaksja raha. Samal ajal võiks avaliku sektori tellimused aidata olulisel määral edendada innovatsiooni, parandada keskkonnakaitset ja suurendada tööhõivet. Praegu muudavad Euroopa tasandi ja liikmesriikide eeskirjade vahelised keerulised erinevused avalike hangete tegemiseks vajalikud menetlused sageli raskepäraseks. Teistes liikmesriikides korraldatavatest riigihangetest osavõtivate ettevõtete määr on endiselt väga madal¹⁶.

Ettepanek nr 18: Komisjon teeb 2011. aastal teenusekontsessioone käsitleva õigusloomealgatuse. Tuleb kehtestada selged ja proportsionaalsed eeskirjad, mis võimaldaksid Euroopa ettevõtetal sellel turul osaleda, ning tagada kõigile ettevõtjatele läbipaistvus, võrdne kohtlemine ja ühesugused mängureeglid. Samuti tuleb julgustada avaliku ja erasektori partnerlust ning saavutada teenuse tarbijate ning kontsessioone sõlmivate asutuste jaoks parem hinna ja kvaliteedi suhe.

Teenusekontsessioonid moodustavad avaliku ja erasektori partnerluslepingutest 60 % (see vastas 2006. aasta seisuga käibele summas 118,8 miljardit eurot). Teenusekontsessioonide sõlmimise konkurentsiaspektide parandamine ja valitseva õiguskindlusetuse vähendamine soodustaks infrastruktuurirajatiste tõhusat talitlust. Avaliku ja erasektori partnerkondade loomine ja teenusekontsessioonide sõlmimine võimaldavad kaasata näiteks energeetikasse, jäätmeäitlusse ja transpordi infrastruktuuri pikaajalisi investeeringuid. Komisjon teeb õigusaktiettepaneku, millega kehtestada avaliku ja erasektori partnerluse soodustamiseks asjakohane õigusraamistik, loomata sealjuures piirkondlikele ametiasutustele liigseid kitsendusi.

1.5. Soodne õigus- ja maksuraamistik ettevõtete jaoks

Et ettevõtted saaksid kasutada kõiki võimalusi, mida ühtne turg pakub, sealhulgas asutamisvabadust, peab selle talitlus põhinema lihtsatel ja asjakohastel eeskirjadel, mis aitaksid ettevõtetal igapäevategevuses tekkivatele probleemidele lahendust leida. Selles peatükis ettepanekavate meetmetega püütakse muu hulgas vähendada ettevõtete haldus- ja regulatiivset koormust, et aidata kaasa majanduskasvule ja uute töökohtade loomisele¹⁷. Selles küsimuses on kavas teha paar konkreetset algatust, millega tagada äriregistrite ühilduvus ning e-identifitseerimise ja e-autentimise süsteemide vastastikune tunnustamine Euroopa Liidus. Samuti on tähtsad maksuküsimused. Algatustega ettevõtete tulumaksubaasi ja käibemaksu vallas püütakse piirata ettevõtete halduskoormust ja soodustada nende piiriülest tegevust. Lisaks väärivad tähelepanu kaitse- ja julgeolekutööstus, sest kõrgtehnoloogiliste, innovaatiliste ja rohkelt oskusteavet valdavate sektoritena kehutavad need arengut ja kasvu kogu majanduses tervikuna.

¹⁶ Piiriüleste hankelepingute osa moodustas kõigest 2009. aastal sõlmitud avalike hangete lepingutest vaid ligikaudu 1,5 %. Avalike hangete puhul on piiriüleised tehingud palju harvemad kui erasektori tegevuses, mis lubab oletada, et piiriülese kaubanduse ja konkurentsi võimalused on avalikes hangetes täiel määral kasutamata.

¹⁷ Ettevõtete halduskoormuse vähendamine 10 % suurendaks SKP-d 0,6 %.

Ettepanek nr 19: Komisjon teeb algatusi, et parandada liikmesriikide maksupoliitika koordineerimist. Muu hulgas on kavas teha 2011. aastal ettepanek võtta vastu direktiiv, millega kehtestatakse ettevõtete ühtne konsolideeritud tulumaksubaas (CCCTB).

Ettevõtte tulumaksu kogumise süsteem on 27 liikmesriigis niivõrd erinev, et see loob suuri maksutõkkeid, mis pärsivad või lausa takistavad ettevõtete piiriülest tegevust. Selline killustatus moonutab turgu ja nõuab rohkete lisakulutuste tegemist. Eelkõige mõjutab see väikesi ja keskmise suurusega ettevõtteid, kellel sageli napib selliste ebavajalike takistuste ületamiseks ressursse, mis takistab nende arengut ühtsel turul. Ettevõtete ühtse konsolideeritud tulumaksubaasi kehtestamine aitaks ületada majanduskasvu ohjeldavaid maksusätteid. Konsortsiumid saaksid sel viisil võtta aluseks ainult ühes riigis kehtivad maksueeskirjad ning peaksid suhtlema vaid ühe riigi maksuametiga (nn ühe akna süsteem). See võimaldaks konsolideerida käibe konsortsiumi tasandil ning lahutada kulud tuludest, ilma et tuleks arvestada piiriüleseid piiranguid. Lisaks ei oleks ettevõtetel enam tarvis järgida kontsernisestest tehingute siirdehindadega seotud eeskirju (st ühte kontserni kuuluvatel ettevõtetel ei tuleks enam omavaheliste tehingute puhul hindu tehingu kaupa korrigeerida). Samuti kaovad kontsernisestest tehingute puhul riiklike maksusüsteemide erinevustest või kokkusobimatusel tulenevad topeltnmaksustamise ja topeltnmaksuvabastuse juhud. Kõik riiklikul tasandil võetavad meetmed ainult suurendaks praegust segadust, sest ettevõtetel tuleb ikkagi puutuda kokku just nii mitme maksusüsteemiga, kui mitmes riigis nad tegutsevad. Komisjoni algatustega ei püüta ühtlustada ettevõtte tulumaksu määra.

Ettepanek nr 20: Komisjon avaldab 2011. aastal uue käibemaksustrateegia, tuginedes 2010. aastal avaldatavale rohelisele raamatule, milles praegune käibemaksusüsteem põhjalikult läbi vaadatakse.

Praegune käibemaksuraamistik sünnitab mitmeid piiranguid, mis suurendavad üleliia ettevõtete halduskoormust. Praegu kehtiv süsteem, millega nähakse liikmesriikidele ette rohkelt erimäärasid, maksuvabastusi, erandeid ja valikuvõimalusi, millele lisanduvad piiriüleseid tehinguid reguleerivad erieeskirjad, kammitseb ühtse turu sujuvat toimimist ning kahandab Euroopa ettevõtete konkurentsivõimet, sest erinevatele nõuetele vastamisega kaasnevad kopsakad kulud, mis rõhuvad eelkõige neid ettevõtteid, mis tegutsevad mitmes riigis. Hoolimata olulistest tehnilistest ja majanduslikest uuendustest, mis on toimunud pärast käibemaksu kasutulevõttu, on süsteem põhiosas jäänud muutumatuks, eelkõige ettevõtete teavitamiskohustuste ja käibemaksu kogumise viiside vallas. Pealegi soodustab praegune süsteem maksupettusi: peaaegu 12 % käibemaksust jääb maksudest kõrvalehoidumise, maksustamise vältimise, maksude maksmata jätmise või pankrotti tõttu saamata. Tulevases käibemaksustrateegias keskendutakse kindlatele prioriteetidele ja kavandatavatele õigusakti ettepanekutele, millega luua ühtse turu jaoks tugevam ja tõhusam käibemaksuraamistik.

Ettepanek nr 21: Komisjon teeb 2011. aastal õigusakti ettepaneku, millega luua äriregistrite vahel juurdepääsuteed.

Riiklike äriregistreid ühendava võrgustiku puudumine raskendab teabe saamist teise liikmesriigi ettevõtete kohta, mille tagajärjel suurenevad piiriüleselt tegutsevate ettevõtete

halduskoormus ja kulud ning rahuldamata jääb teiste ettevõtete, tarbijate ja ametiasutuste teabenälg.

Ettepanek nr 22: Komisjon teeb 2012. aastaks ettepaneku võtta vastu otsus, millega tagada e-identifitseerimise ja e-autentimise vastastikune tunnustamine Euroopa Liidus, tuginedes seejuures võrgupõhiste autentimissüsteemidele, mille peavad kasutusele võtma kõik liikmesriigid. 2011. aastal esitab komisjon ettepaneku vaadata läbi e-allkirja käsitlev direktiiv, et luua õiguslik raamistik turvaliste e-autentimise süsteemide piiriüleseks tunnustamiseks ja koostalitluseks.

Nagu rõhutatud digitaalarengu tegevuskava käsitlevas komisjoni teatises, peab ühtse turu sujuvaks toimimiseks ning eelkõige näiteks teenuste direktiivi ja elektrooniliste avalike hangete tegevuskava edukaks rakendamiseks olema ettevõtetel võimalus suhelda ametiasutustega elektroonilisel teel, sealhulgas piiriülevalt. Riigipiire ületavate võrgupõhiste avalike teenuste tõrgeteta kasutamiseks on riiklike e-identifitseerimise ja e-autentimise süsteemide koostalitlusvõime ja vastastikune tunnustamine hädavajalik.

1.6. Konkurentsivõime rahvusvahelistel turgudel

Tänu ülemaailmse kaubanduse avatusele ja lõimitusele saavad Euroopa ettevõtted müüa oma kaupu ja teenuseid terves maailmas. Ühtne turg on selle juures omamoodi baaslaagriks, mis aitab ettevõtetel rahvusvahelises konkurentsivõimeliseks ja uute turgude vallutamiseks paremini valmis olla. See nõuab veelgi kindlamalt, et Euroopa sise- ja väliskaubanduspoliitika oleksid sidusad ja täiendaksid teineteist.

Euroopa Liit on maailma suurim kaupade ja teenuste eksportija ning üks peamisi välismaiste otseinvesteeringute sihtpunkte. Kuid see ei pruugi nii jääda. Euroopa peaks üha kindlamini kaitsma oma huve ja väärtusi, edendades partneritega suhetes vastastikust mõistmist ja kasu. Vabakaubanduslepingute abil saab tagada Euroopa ettevõtete juurdepääsu olulisematele turgudele ning süvendada peamiste kaubanduspartneritega regulatiivset koostööd. Samuti on selge, et kaubanduspartnerlus peab põhinema vastastikustel huvidel ja soodustustel, mis tähendab, et sellest tulenevad nii Euroopa Liidule kui ka tema partneritele kindlad õigused ja kohustused. Komisjon jätkab tähelepanelikku tegevust Euroopa Liidu huvide ja töökohtade kaitseks ning ebaausate kaubandustavade väljajuurimiseks kõigi sobivate vahenditega.

Rahvusvaheliste eeskirjade suurem kattuvus oleks ainult vesi Euroopa ettevõtete vesikile, kuna see aitaks vähendada kulusid, mida põhjustab vajadus järgida Euroopas kehtivastest eeskirjadest ja standarditest erinevaid eeskirju ja standardeid. Ühtlasi on oluline jälgida, et Euroopa ettevõtetel oleks õiglastel tingimustel võimalik osaleda välishangetes ja eelkõige avalike sektorite hangetes.

Ühtne turg peab kõige muu kõrval jääma Euroopa Liidu kandidaatriikide ja võimalike tulevaste kandidaatide ning oma naabrite jaoks oluliseks tõmbekeskuseks. Komisjon jätkab ühtse turu eeskirjade laiendamist, võttes arvesse, mil määral praegused eeskirjad liikmesriikide vahel ühte langevad, ja asjaomaste riikide võimet neid eeskirju tõhusalt ellu rakendada.

Ettepanek nr 23: Komisjon jätkab oma peamiste kaubanduspartneritega koostööd eeskirjade ühtlustamise vallas (siia kuuluvad kahepoolsed õigusloomekõnelused, aga ka mitmepoolne tegevus G-20 raames) ning püüab selle käigus ühelt poolt edendada eeskirjade suuremat ühtlustamist, eelkõige innustades kolmandaid riike kehtivaid korraldusi võimaluse korral ühtlustama, ning teiselt poolt võidelda rahvusvaheliste standardite laiemal leviku eest. Selle koostöö tulemusena on kavas sõlmida nii kahepoolseid kui ka mitmepoolseid rahvusvahelisi kaubanduslepinguid, milles keskendutakse ühelt poolt turule pääsu võimaluste parandamisele ja teiselt poolt eeskirjade ühtlustamisele, eelkõige seoses teenuste, intellektuaalomandiõiguste ja dotatsioonidega.

Kehtivate eeskirjade ebaühtlus on rahvusvahelise kaubavahetuse olulisi pidurdajaid. Pooltevaheliste hõõrumiste ja regulatiivse arbitraaži vältimiseks teeb komisjon partneritega aktiivset koostööd nii mitmepoolset kui ka kahepoolset tasandil. Selles tegevuses on väga olulisel kohal G-20 kohtumised ning EL jätkab selles protsessis aktiivset osalemist, püüdes edendada globaalset finantsreformi, aidates välja töötada vettpidavaid eeskirju ning liikuda rahvusvaheliste standardite kehtestamise suunas. Samal ajal peab EL õigusloomekõnelusi mitme strateegilise partneriga, nagu USA, Jaapan, Hiina, Venemaa, India ja Brasiilia, ehkki sellist tegevust oleks vaja veelgi süvendada ja kõnelusi laiendada. Majandus- ja finantskriisi tagajärjel on ilmnunud mõningasi proteksionismitendentsi. Sellistel läbirääkimistel püütakse lähendada kehtivaid eeskirju, sealhulgas mitmetes olulistest küsimustes, nagu intellektuaalomandiõigused ja dotatsioonid, et anda Euroopa ettevõtetele uusi võimalusi.

Ettepanek nr 24: Tuginedes sellele, et Euroopa Liit on oma rahvusvahelisi kohustusi korrapäraselt täitnud, esitab komisjon 2011. aastal õigusaktiiettepaneku, et võtta vastu ühenduse instrument, millega suurendada oma tegutsemishaaret Euroopa ettevõtetele võrdsete võimaluste tagamisel tööstusriikide ja suurte tärkava majandusega riikide avalikes hangetes osalemiseks.

Ehkki ELis korraldatavad avalikud hanked on suhteliselt avatud, siis ELi kaubanduspartnerite avalikel hangetel osalemise võimalused on väga piiratud. Samas ei kohaldata ka rahvusvahelisi kohustusi, mille EL avalikele hangetele juurdepääsu võimaldamise vallas on võtnud (WTO riigihangete leping, vabakaubanduslepingud), kogu ELis ühte moodi. Selle tagajärjeks on see, et kõigil Euroopa ettevõtetele ei ole ei ELi sees ega väljaspool seda ühesugused tingimused ning teisalt valitseb ka ELi ja kolmandate riikide ettevõtete vahel ebaaus konkurents. Rahvusvahelises plaanis on ELil kolmandate riikide hangetest osavõtmise võimaluste parandamisega raskusi, kuna läbirääkimistel WTO riigihangete lepingus osalevate riikidega ning kahepoolsete vabakaubanduslepingute üle on ELi käed seotud.

2. EUROOPA KODANIKE USALDUSE SUURENDAMINE

Mario Monti aruandest jääb kõlama mõte, et ühtse turu ja Euroopa kui terviku edasiarendamiseks on vajalik leida kesktee turupõhimõtete ja sotsiaalsete väärtuste vahel. Ehkki ühtne turg pidas kriisile kenasti vastu, on see endiselt ärevuse allikaks. See tähendab, et **ühtse turu juures tuleb seada uuesti esikohale kodanike huvid** ning võtta eesmärgiks „suure konkurentsivõimega sotsiaalne turumajandus”.

On selge, et sotsiaalkindlustus, toimiv haridus- ja kutseõppesüsteem, rahuldust pakkuvad töökohad, ambitsioonikas töötervishoid ja –ohutus aitavad muuta turge tõhusamaks, olles ise oluliseks teguriks rikkuse ja majanduskasvu saavutamisel. Samamoodi nagu transpordivõrgu kvaliteet ja tihedus ning muud struktuursed tegurid, muudavad need ühe või teise riigi atraktiivseks, loovad sotsiaalseid sidemeid ja määravad lõpuks ära selle globaalse konkurentsivõime.

Teistpidi on ka vaesus, töötus, sotsiaalne tõrjutus ja hirm tuleviku ees ühiskonnale majanduslikuks koormaks. Paljud Euroopa ettevõtted on seda mõistnud ning asunud Euroopas ja mujal maailmas osalema ühiskonna kujundamises, pöörates üha suuremat tähelepanu sihtasutuste tegevusele, kodanikuühiskonnale, oma piirkonna rahvaesindajatele ning oma äripartneritele ja klientidele, et moodustada säästva ja kaasava arengu edendamiseks vajalikke partnerlussuhteid.

Ühtsel turul on ka suur roll Euroopa identiteedi kujundamisel. Sellega on seotud paljud igapäevaelu tahud: piisab kui mõelda keeleõppele koolis, reisimisele, enese täiendamisele välismaal, euro kasutamisele või ka lihtsalt kodupoe mitmekesisele tootevalikule. Kõik see muudab igäihte meist – nii tarbijana, töötajana, üliõpilasena, hoiustajana, ettevõtjana, avalike teenuste kasutajana, patsiendina kui ka pensionärina – üha enam eurooplaseks. Siiski tuleb tõdeda, et mida vanemaks inimene saab, seda vähem tal selliseid võimalusi on, puudutagu see siis karjääri, tarbimisharjumusi, tervishoidu või ka pensionipõlve veetmist.

Ehkki sotsiaalkaitsemehhanismid kuuluvad liikmesriikide pädevusse, peaks sotsiaalse turumajanduse inimlik nägu aitama paljudes küsimuses **tugevdada tarbijate usaldust ühtse turu vastu ning muuta turgu ennast tulemuslikumaks.** Selles plaanis tuleb rõhutada tööturu osapoolte rolli nii riiklikul kui ka Euroopa tasandil, sest just nemad kehastavad kõige paremini eri majandussektorite püüdlusi ning nende vahelistel kõnelustel võib teinekord sündida üleeuroopalise tähtsusega kokkulepe.

Samuti on rohkelt juriidilisi vahendeid, mis võimaldavad Euroopa institutsioonidel sotsiaalküsimustele tähelepanu pöörata ning siduda majanduse ja rahanduse elavdamine sotsiaalsete ja üldist huvi pakkuvate investeringute tegemisega.

Põhiõiguste hartas on sätestatud hulk majanduslikke ja sotsiaalseid õigusi, mille tähtsus on tänu sellele asjaolule oluliselt suurenenud. Euroopa Liidu lepingu alusel tunnustab liit põhiõiguste hartas sätestatud õigused, vabadused ja põhimõtted õiguslikult võrdseks lepingute sätetega. Komisjonil on omalt poolt kohustus tagada, et põhiõiguste harta sätteid arvestataks Euroopa Liidu tegevuse kujundamisel¹⁸. Samuti peab Euroopa Liidu lepingus sätestatud horisontaalse sotsiaalkaitse klausel¹⁹, mis võimaldab hinnata kõiki võetavaid meetmeid nende sotsiaalse mõju vaatepunktist, saama väärilise koha kogu Euroopa Liidu tegevuses.

Seega võib praeguse eesmärgi sõnastada nii: **ühtne turg tuleb muuta piisavalt dünaamiliseks, et see innustaks Euroopa ettevõtete loovat arengut, kuid samal ajal teha jõupingutusi, et suurendada kodanike usaldust sellise turu vastu.** Selleks on vaja muuta Euroopa Liidu tegevus jätkusuutlikumaks, näha paremini ette kriise ja leevendada nende tagajärgi ning suurendada liidus majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust. Ühtekuuluvuse suurendamine on eriti territoriaalses plaanis ühtse turu normaalseks talitluseks

¹⁸ Komisjoni 19.10.2010 teatis KOM(2010)573 (lõplik) „Euroopa Liidu põhiõiguste harta tõhusa rakendamise strateegia”.

¹⁹ Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 9.

vajalik. Seda kõike arvesse võttes esitab komisjon peatselt asjakohased ettepanekud, millega suurendada ühtekuuluvuspoliitika mõju, keskendada see tulemustele ja tulemuslikkusele, muuta selle rakendamine nõudlikumaks ning koondada ELi ressursid esmatähtsate eesmärkide saavutamiseks. Samuti on komisjonil kavas hinnata võimalusi parandada ühtse turu infrastruktuuri, sealhulgas avaliku ja erasektori partnerluse edendamise abil.

Ühtse turu aktis pöörduakse kodanike kui majandusagentide poole. Muid kui majanduslikke õigusi, mis Euroopa kodanikel nende igapäevases elus on, käsitletakse ühtlasi **teatise pealkirjaga „2010. aasta aruanne ELi kodakondsuse kohta: ELi kodanike õigusi piiravate takistuste kõrvaldamine”**, mille komisjon paralleelselt avaldab.

2.1. Avalike teenuste ja esmatähtsate infrastruktuurirajatiste edendamine

Ehkki Euroopa lõimimisprotsess tugineb turuhoovustele, mis tagavad kodanikele võimalikult suure valiku kaupu ja teenuseid võimalikult madala hinnaga ning kehtuvad innovatsiooni, on selle puhul vähemalt sama oluline ka sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus ning Euroopa ei kõhkle kinnitamast, et turupõhiselt ei ole võimalik rahuldada kaugeltki mitte kõiki kollektiivseid vajadusi.

Seetõttu tunnistab Euroopa Liit täiel määral üldist majandushuvi pakkuvate teenuste ühiskondlikku ja majanduslikku väärtust (ELi toimimislepingu artiklis 14 ja lepingute protokollis nr 26) ning jätab kooskõlas lähimuspõhimõttega ametiasutustele kõik võimalused korraldada selliste teenuste osutamist viisil, mis peab silmas eelkõige kasutajate huve. Täpselt samal põhjusel on Euroopa Liidus suurte võrguteenuste järkjärgulise liberaliseerimisega, millega on püütud suurendada Euroopa Liidu konkurentsivõimet, käinud kaasas ranged ja kõigi kodanike huve arvestavad avaliku teenindamise kohustused. See on ka põhjus, miks Euroopa Liit on seadnud eesmärgiks tõhusa üleeuroopalise infrastruktuuri loomise ja teinud kindlaks eri sektorites puuduvad ühenduslülid ja julgustanud puuduste kõrvaldamist spetsiaalsete ergutusmeetmetega.

Siiski on paljud avalikud teenused seotud mingi kindla majandustegevusega ning kuuluvad seetõttu Euroopa õiguse kohaldamisalasse. Muu hulgas kuulub ELi toimimise lepingu artikli 106 alusel komisjoni ainupädevusse kontrollida riigiabi makstavate hüvitiste kokkusobivust siseturuga. Selles vallas jätkab komisjon avaliku teenindamise kohustuse eest makstava hüvitisena antavat riigiabi käsitleva otsuse ning sellega seotud korralduse (nn Altmarki pake) hindamist ning vaatab need vajaduse korral läbi.

Üldhuviteenuste osutamisega seotud Euroopa Liidu eeskirjade kohaldamise suhtes on pädevatel ametiasutustel ja mitmel selles valdkonnas tegutseval üksusel tekkinud ka rohkelt praktilisi küsimusi, eelkõige just sotsiaalteenuste vallas. Liit ja liikmesriigid peavad niisiis suutma tagada sellise õigusraamistiku, mis võimaldaks osutada avalikke teenuseid viisil, mis vastaks kõige paremini kõigi kodanike tegelikele vajadustele. Samuti peab Euroopa Liit võtma ülesandeks teha kindlaks ühtse turu sujuvat toimimist ja Euroopa kodanikele uute teenuste osutamist enim takistavad infrastruktuurilüngad ja aidata kaasa puuduva infrastruktuuri kiirele rajamisele. Muu hulgas on Euroopa Liidu 2020. aasta strateegias seatud eesmärk arendada 2013. aastaks välja infrastruktuur, mis võimaldaks teha interneti lairibaühenduse kõigile inimestele kättesaadavaks. Ühtlasi on selles strateegias ette nähtud tegutseda selle nimel, et 2020. aastaks oleks kõigil eurooplastel võimalik kasutada praegusest palju kiiremat internetiühendust (üle 30 Mbps) ja vähemalt 50 %-l majapidamistest oleks internetiühenduse kiirus üle 100 Mbps.

Ettepanek nr 25: Komisjon võtab kohustuse avaldada 2011. aastal teatis üldhuviteenuste kohta ja panna ette asjakohane meetmekava.

Euroopa Liit ja selle liikmesriigid peavad tagama, et Eurooplaste vajaduste rahuldamiseks pakutavaid avalikke teenuseid ja sealhulgas sotsiaalteenuseid oleks võimalik osutada kõige asjakohasemal tasandil, nende rahastamiseeskirjad oleksid selged, nende tase oleks nii kõrge kui võimalik ja need oleksid ka tegelikult kõigile kättesaadavad. Sellisest lähtekohast tõukudes asetuvad komisjoni algatused kolmele teljele.

Esiteks tuleb näha ametiasutustele ette lihtsad ja tõhusad eeskirjad, mis hõlmaksid nende tegevuse kõiki aspekte (nagu rahastamine, avalikud tellimused, koostöö ametiasutuste vahel jne) ning võimaldaksid osutada oma pädevuse piires, kuid siiski piisavalt suure tegutsemisvabaduse tingimustes kodanike vajadustele vastavaid kohaliku tasandi avalikke teenuseid. Need eeskirjad peavad ühtlasi võimaldama paremini hinnata osutatavate teenuste taset ning võrrelda seda sektoriti ja liikmesriigiti.

Teiseks tuleb võimaldada eurooplastel endil hinnata, kas eelkõige pärast suurte võrguteenuste (transport, post, energeetika) liberaliseerimist on neile pakutavate teenuste kvaliteet paranenud või mitte.

Kolmandaks tuleb selliste teenuste puhul, mida eurooplased ise peavad oma igapäevaelu jaoks hädavajalikuks (nagu postiteenused), teha suuremaid jõupingutusi teenuste üldise kättesaadavuse parandamiseks, sest tuleb arvesse võtta, et avalike teenuste tase mõjutab otseselt nende kättesaadavust ja samuti hinda. Juhtumeid, kus kõrgetasemelised teenused ei jõua igäheni, tuleb kohapeal saadud kogemustele tuginedes põhjalikult uurida. Kuna ühiskond ja sotsiaalsed tavad muutuvad kiiresti, tuleb igähele sobivate teenuste pakkumiseks Euroopa kodanike vajadusi jooksvalt hinnata.

Komisjon võtab selle algatuse raames ülesande teha järgmist:

- andma praktilistele küsimustele, mis kodanikel ja ametiasutustel on üldhuvi teenuste suhtes kohaldatavate ELi õigusnormide (riigiabi, avalikud hanked) rakendamise kohta tekkinud, jätkuvalt ajakohastatud vastused;
- võtma meetmeid, millega paranda üldist majandushuvi pakkuvate teenuste taseme Euroopa tasandil hindamist ja võrdlemist, võttes sealjuures arvesse kohapeal saadud kogemusi;
- hindama võimalust laiendada eelkõige ELi toimimise lepingu artikli 14 alusel universaalteenuse kohustust uutele valdkondadele, et võtta arvesse Euroopa kodanike põhivajaduste arengut.

Ettepanekud, mis käsitlevad riigihangete eeskirjade hindamist ja läbivaatamist, sealhulgas ametiasutuste vahel ette nähtud koostöö ning ettepanek võtta vastu kontsessioone käsitlev direktiiv, lähtuvad nendest samadest põhimõtetest ning nendega püütakse parandada ametiasutuste kasutada olevaid töövahendeid. Samuti tasub rõhutada, et algatused, millega nähakse ette eespool nimetatud suurte võrguteenuste (energeetika, transport, elektronside) infrastruktuuri moderniseerimine, kajastavad ühtlasi liidu ambitsiooni uuendada oma üldist huvi pakkuvat infrastruktuuri.

Ettepanek nr 26: Komisjon vaatab 2011. aastal läbi üleeuroopalise transpordivõrgu arendamist käsitlevad ühenduse suunised ning teeb ettepaneku transpordiinfrastruktuuri rahastamise üldise raamistiku kohta.

Hoolimata mahukatest investeeringutest, ei ole Euroopa Liidu praegune piiriülene transpordivõrk piisaval määral ühendatud, koostalitlusvõimeline ega tõhus. Samas on korralik transpordiinfrastruktuur siseturu toimimiseks ning jätkusuutliku majanduskasvu ja säästva arengu edendamiseks mõõdapääsmatu. Peamiseks piduriks üleeuroopalise transpordivõrgu arengul on ühelt poolt see, et liikmesriigid ei kooskõlasta piisavalt projektide planeerimist, rahastamist ega juhtimist, ning teisalt see, et Euroopa tasandil ei ole ühtset raamistikku, mis võimaldaks suunata raha kõige suuremate ühtse turu toimimist takistavate lünkade täitmiseks. Selline ühtne rahastamisraamistik on kavas kinnitada 2011. aasta keskpaigaks koostatava uue mitmeaastase finantsraamistiku põhjal.

Ettepanek nr 27: Et aidata kaasa toimiva energia siseturu loomisele, energiavõrkude puuduvate ühenduslülide rajamisele ja taastuvate energiaallikate kasutamise laiendamisele avaldab komisjon teatise energiainfrastruktuuri 2020.–2030. aastate prioriteetide kohta. Nende prioriteetide rakendamiseks vajalikud vahendid nähakse ette 2011. aastal ette pandavas Euroopa Liidu energiapoliitika ja -infrastruktuuri instrumendis.

Üleeuroopalise energiaturu loomiseks on vaja tänapäevast infrastruktuuri. Seejuures tuleb arvestada liidu energiavarustuspoliitika keskseid põhimõtteid, milleks on konkurentsipõhisus, säästlikkus ja kindlus. See nõuab energiainfrastruktuuri paremat ühendamist liikmesriikide energiavõrkudega, suurendades taastuvenergia osakaalu ning mitmekesisdades energiaallikaid. Selleks vajavad praegu kasutatavad rajatised kiiret uuendamist, aegunud seadmete väljavahetamist ning paremaid ühendusi. Et muuta energiavõrkude planeerimise ja arendamise praegusi meetodeid, on vaja viia ELi energiapoliitika uuele alusele. Tuleb leida lahendused puuduvate ühenduslülide loomiseks, näiteks Põhjamere energiavõrkude või ka Lõuna-Euroopa gaasitrassi puhul. Samuti tuleb kasutada võrke läbimõeldumalt, et suurendada energiakasutuse ja -transpordi tõhusust. Et järgmise kümne aasta peale üleeuroopaliste elektri ja gaasi põhivõrkude jaoks kavandatud hiiglaslikud, üle 200 miljardi euro väärtusesse küündivad investeeringud²⁰ (millele lisandub ligikaudu 400 miljardit eurot riiklike jaotusvõrkude hoolduseks, tänapäevastamiseks ja laiendamiseks) tegelikkuseks saaks, tuleb parandada ja muuta läbipaistvamaks lubade andmise menetlusi ning leida uusi rahastusallikaid.

Ettepanek nr 28: Euroopa Parlament ja nõukogu peaksid võtma vastu otsuse, millega kehtestatakse Euroopa raadiospektri meetmekava, et tõhustada raadiospektri haldamist ja kasutamist.

Euroopa raadiospektri kasutamist tuleb tõhustada ning harmoniseerida ja koordineerida, et tagada kodanike ja ettevõtete vajaduste rahuldamiseks piisava sagedusvahemiku olemasolu. Kui kogu Euroopa Liidus kasutada paindlikel tehnilistel tingimustel samu sagedusalasid, võimaldab mastaabisääst kõikide kasutajate jaoks side hinda alandada.

²⁰ Allikas: Energeetika peadirektoraat.

2.2. Ühtse turu suurem solidaarsus

Mario Monti sõnul võib mõnel pool siseturu vastu tuntavat tüdimust seletada muu hulgas sellega, et inimeste meelest põhjustab jätkuv liberaliseerimine nende praeguste sotsiaalsete õiguste murenemist. Lissaboni lepingu sätted, mille kohaselt põhineb liidu tegevus „kõrge konkurentsivõimega sotsiaalsel turumajandusel”, sunnivad vaatlema ühtset turgu veidi laiemas kontekstis. Vaja on leida harmooniline tasakaal majandusvabaduste ja ühistegevuse vahel. Seetõttu on oluline anda uus hoog tööturu osapoolte vahel peetavale dialoogile, et kaasata neid õigusloomeprotsessi ja saavutada selles mõlemaid pooli rahuldavaid tulemusi, nagu on selgesõnaliselt sätestatud Lissaboni lepingus.

Ühtse turu pakutavad vabadused tuleb painutada nii kõige tugevamate kui ka kõige nõrgemate teenistusse. Ühtse turu eelised peavad jõudma igäüheni, sealhulgas puuetega inimeste ja vanuriteni. Eelkõige tuleb tähelepanu pöörata vaegnägemise ja vaegkuulmisega inimeste võimalustele tarbida tooteid ja teenuseid, sealhulgas eelkõige kultuuritooteid ja –teenuseid, töötades selleks välja asjakohase tehnoloogia (automaatsed subtiitrid, erisaated avalikel kanalitel jne).

Ettepanek nr 29: Lähtudes oma uuest Euroopa Liidu põhiõiguste harta tõhusa rakendamise strateegiast²¹, tagab komisjon, et hartas sätestatud õigusi, sealhulgas õigust korraldada ühistegevust, võetaks arvesse. Selleks uurib komisjon kõigi ühtset turgu reguleerivate õigusettepanekute puhul eelnevalt nende sotsiaalset mõju.

Ettepanek nr 30: Komisjon teeb 2011. aastal õigusaktiettepaneku, millega parandada töötajate lähetamist käsitleva direktiivi rakendamist, et lisada sellesse või selle juurde täpsustused, kuidas tagatakse ühtse turu pakutavate majandusvabaduste kontekstis sotsiaalsete põhiõiguste kaitse.

Teenuste osutamise vabadus tähendab võimalust saata oma töötajaid tööle teise liikmesriiki. Töötajate lähetamisega seotu on niisiis ühtse teenuseturu oluliseks aspektiks. Euroopa tasandil on töötajate õiguste asjakohaseks tagamiseks nähtud töötajate lähetamist käsitlevas direktiivis ette hulk sätteid, millega tagatakse asukohamaa õigusnormide kehtivus ning nende laienemine ka lähetatud töötajatele. Lisaks tuleb meeles pidada, et keerukad riiklikud haldusmenetlused ning topeltnmaksustamisega seotud raskused takistavad jätkuvalt töötajate lähetamist ning piiravad teenuste osutamise vabadust. Selle direktiivi rakendamist, kohaldamist ja järgmist võiks parandada ning täpsustada selle tõlgendamisvõimalusi.

Ettepanek nr 31: Komisjon vaatab 2011. aastal uuesti läbi tööandjapensioni kogumisasutuste tegevust ja järelevalvet käsitleva direktiivi (pensionifondid) ning töötab 2010. aasta juulis pensionite kohta avaldatud rohelise raamatu põhjal välja teisi ettepanekuid, muu hulgas selleks, et kõrvaldada probleemid, millega eri riikides töötanud inimestel tuleb pensioni planeerimisel kokku puutuda.

²¹ Komisjoni 19.10.2010 teatis KOM(2010)573 (lõplik) „Euroopa Liidu põhiõiguste harta tõhusa rakendamise strateegia”.

Töötajatel peab olema võimalik pensionile jäädes pensioni saada. Selle valdkonna meetmete puhul tuleb võtta arvesse elanikkonna vananemist ning majandus- ja finantskriisi mõju liikmesriikide rahandusele ja finantsstabiilsusele. 2010. aasta juulis avaldatud rohelise raamatuga algatati arutelu probleemide üle, mis vajavad lahendamist, et tagada eurooplastele õigus saada asjakohast ja pikas perspektiivis kindlustatud pensioni.

Ettepanek nr 32: Komisjon alustab konsultatsioone tööturu osapooltega, et koostada tööstuslike ümberkorralduste ennetamise raamistik.

Puhtalt majandus- ja finantskriisile reageerimise meetmete kõrval on ettevõtted rakendanud ellu ka ümberkorralduste ennetamise strateegiaid, mis on aidanud neil töötajaid toetades ja nendega muudatuste üle läbi rääkides hoida ära sotsiaalseid konflikte. See on nii majandusedu kui ka sotsiaalse stabiilsuse oluline aspekt, sest võimaldab suunata rohkem ressursse arenevatesse valdkondadesse ning avab töötajatele, kelle töökoht ohtu sattub, uusi perspektiive. Üleeuroopalise tööstuslike ümberkorralduste õigusraamistiku kehtestamine aitaks luua vastastikuse usalduse õhkkonna.

2.3. Töö leidmine ja elukestev õpe

Paljude eurooplaste jaoks valmistab põhjendatult muret töökoha leidmine. Selles küsimuses on ühtsest turust tõusev tulu ilmne: võimaldades asuda tööle teistesse liikmesriikidesse, pakub ühtne turg inimestele suurepäraseid võimalusi omandatud teadmisi ja oskusi ellu rakendada, ehkki praegu ei kasutata selliseid võimalusi veel piisavalt. Samuti on vaja teha konkreetseid ettepanekuid, mille abil hoogustada ja hõlbustada oskuste levikut ühtsel turul.

Ühtse turu pakutavatest vabadustest üheks kõige atraktiivsemaks on kahtlemata võimalus õppida igal pool Euroopas. Kuid teises liikmesriigis õppimine ja koolitustel käimine ei ole oluline üksnes isikliku arengu vaatepunktist, vaid see võimaldab hankida uusi oskusi kogu elu jooksul ning aitab rajada alust tulevasele teadmuspõhisele majandusele.

Ettepanek nr 33: Komisjon hindab 2011. aastal kutsekvalifikatsiooni tunnustamise süsteemi reguleerivaid õigusakte ning teeb selle põhjal 2012. aastal algatuse selle süsteemi reformimiseks, et parandada töötajate liikuvust ning viia kutseõpe vastavusse tööturu praeguste vajadustega. Selle käigus hinnatakse, kas oleks otstarbekas võtta kasutusele üleeuroopaline kutsekaart.

Õigus töötada oma kutsealal mõnes teises liikmesriigis on lepingus sätestatud põhivabadusi. See on oluline aspekt nii kodanike igapäevaelu kui ka töötajate vaba liikumise, asutamisvabaduse ja teenuste osutamise vabaduse põhimõtte seisukohast, sest teises liikmesriigis omandatud kutsekvalifikatsiooni tunnustamisega seotud nõuded võivad tähendada nende vabaduste piiramist. Euroopa Liidus on 4600 reguleeritud kutseala. Paljudel töötajatel tuleb täna oma kutsekvalifikatsiooni tunnustamiseks läbida pikki ja vaevarikkeid menetlusi. 20 % SOLVITi käsitletavatest juhtumitest on seotud diplomite tunnustamisega. 2005. aastal vastu võetud direktiiviga lihtsustati neid menetlusi veidi, eelkõige ajutise teise riiki siirdumise puhuks. Praegust süsteemi on vaja hinnata selleks, et teha kindlaks, kas kõik nimetatud direktiiviga ette nähtud võimalused on ära kasutatud. Näiteks viidati selles võimalusele võtta kasutusele üleeuroopaline kutsekaart, kuid ei nähtud ette täpseid tingimusi. Mõnel kutsealal ja asjast huvitatud kodanike jaoks võib sellisest kaardist olla palju kasu. Samuti tuleb meeles pidada, et Euroopas on üha suurem vajadus kvalifitseeritud tööjõu järele,

mis tulevikus elanikkonna vananedes veelgi süveneb. Kutsekvalifikatsiooni tunnustamise süsteemi juures tuleb arvesse võtta sedagi, et liikmesriikide haridus- ja kutseõppesüsteeme on tööhõive suurendamiseks ja uue töökoha leidmise võimaluste parandamiseks tunduvalt muudetud. Seetõttu ongi komisjon võtnud ette 2005. aasta direktiivi hindamise, kavatsedes avaldada 2011. aastal asjakohase rohelise raamatu ning vaadata 2012. aastal direktiivi uuesti läbi.

Ettepanek nr 34: Komisjon töötab koostöös liikmesriikidega välja noortele mõeldud liikuvuskaardi, mis peaks aitama noortel minna õppima teistesse liikmesriikidesse. See peaks täiendama suurprojekti „Noorte liikuvus” raames avatud võrgusaiti ja pakkuma teavet kaugõppe ning õppimis- ja koolitusvõimaluste kohta Euroopas.

Õppimisest teises liikmesriigis peaks saama iga noore eurooplase haridustee loomulik osa, sest võimaldades hankida uusi teadmisi ja parandada keelteoskust, aitab see lõpuks noortel leida endale meelepärase töökoha. Euroopa 2020. aasta strateegia raames avaldatud teatises „Noorte liikuvus” pani komisjon ette hulga meetmeid, millega aidata noortel omandada teadmisi, oskusi ja kogemusi, mida neil oma esimese töökoha leidmiseks tarvis läheb. Muu hulgas hindab komisjon mõtet luua üleeuroopaline välisõppelaen, mis peaks andma võimalikult suurele hulgale noortele eurooplastele ja eelkõige kõige vaesematele nende hulgast võimaluse käia õppimas, koolitustel või tööpraktikal mõnes teises liikmesriigis.

Ettepanek nr 35: Komisjon tagab koostöös liikmesriikidega Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku rakendamise. Samuti esitab komisjon nõukogu soovitusel ettepaneku, et edendada ja tunnustada mitteametlikku õpet („non formal and informal learning”). Lõpuks teeb komisjon ettepaneku võtta kasutusele üleeuroopaline kutseoskuste pass, mis võimaldaks igaiühel tõendada elu jooksul omandatud teadmisi ja oskusi. Selline dokument võimaldaks omavahel siduda Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku ja Euroopa kutsealade registri („nomenclature of occupations”).

Hoolimata Erasmus-programmi edukusest ei ole teise riigi akadeemiliste diplomite ja koolituste tunnustamine päriselt probleemitu²². Töötajate liikumise suurendamiseks on vaja igal juhul tagada nende oskuste ja teadmiste tunnustamine teises liikmesriigis.

2.4. Uued hoovad sotsiaalse turumajanduse edendamiseks

Selles peatükis tehakse kolm ettepanekut selle kohta, kuidas tagada ühtsel turul kõrge konkurentsivõimega sotsiaalse turumajanduse põhimõtete elluviimine. Esiteks tehakse sotsiaalse ettevõtluse algatus, mis peab võimaldama avada liikmesriikides leiduva talendibaasi ja finantsressursid, viies juhtimisspetsialistid ja finantstöötajad kokku sotsiaalses plaanis innovaatiliste ja majanduskasvu edendavate projektide eestvedajatega. Teise algatusega pannakse ette parandada sotsiaalse turumajanduse toimimise juriidilist raamistikku. Kolmas algatus on seotud juhtimisviiside ja sotsiaalse vastutuse arenguga ning sellega püütakse mõtestada ümber ettevõtte koht tänapäeva ühiskonnas.

²² Suurprojekti „Noorte liikuvus” raames esitas komisjon selliste tõkete kõrvaldamiseks nõukogu soovitusel ettepaneku 15.9.2010 (KOM(2010) 478).

Ettepanek nr 36: Komisjon teeb 2011. aastal sotsiaalse ettevõtluse algatuse, millega innustada ühtsel turul sotsiaalses plaanis uuenduslikke ettevõtteid, võttes selleks kasutusele sotsiaalse reitingu, eetika- ja keskkonnamärgised ja spetsiaalsed avalikud hanked ning muutes investeerimisfondide tegevuspõhimõtteid ja püüdes kaasata kasutuna seisvaid sääste.

Viimastel aastatel on nii üksikettevõtjad kui ka suuretevõtted algatanud sotsiaalses plaanis vägagi uuenduslikke projekte. 2000-ndate aastate esimene kümnend on näidanud Euroopale ja maailmale, et sotsiaalses ettevõtluses peitub tohutu uuenduspotentsiaal. Ilma et loobutaks taotlemast kasumit, on selliste projektide puhul käivitajaks ikkagi enamasti üksikisiku või rühma soov leida loovaid lahendusi põletavatele sotsiaalmajanduslikele probleemidele, mis on väga sageli seotud ühiskondliku tõrjutuse (võimalus hankida toidukaupu, leida elamispind, saada arstiabi, leida töökoht, kasutada pangateenuseid, selliste teenuste puudumine, mis aitaks puuetega isikutel paremini toime tulla, jms) või elanikkonna vananemisega. Sellised uued ettevõtlusmudelid loovad majanduskasvu ning neil on kõigi osapoolte (ettevõtjad, palgatöötajad, tarbijad, investorid ja muud finantspartnerid jne) jaoks suur mõju. Selles vallas on peamiseks tegevusväljadeks riigi- ja erasektori (erasektori hankepoliitika, ettevõtete sotsiaalne vastutus) tellimused, raha kaasamise võimaluste parandamine (nii suurendades pankade laenuvalmidust kui ka andes rahaturgude kaudu juurdepääsu kasutult seisvatele säästudele), investeerimisfondide tegevuse ümberkorraldamine, et edendada sotsiaalses, majanduslikus ja tehnoloogilises plaanis innovaatilistesse projektidesse tehtavaid investeeringuid ning muuta need finantsasutuste ja finantstoodete tarbijate jaoks likviidsemaks, ning asjakohaste teavitamisvahendite kasutuselevõtt.

Ettepanek nr 37: Vastavalt sotsiaalses, majanduslikus või tehnoloogilises plaanis innovaatiliste projektide rahastamis- või muudele põhimõtetele või ka vastavalt eestvedajate ja osanike valikule võib sotsiaalmajandustegevus võtta erinevaid õiguslikke vorme (sihtasutused, ühistud, vastastikused ühingud jne). Komisjonil on kavas panna ette meetmeid, millega parandada praegust õiguslikku raamistikku, et optimeerida selliste organisatsioonide toimimist ja lihtsustada nende arengut ühtsel turul.

Kavandatakse järgmisi algatusi:

- *Komisjon teeb 2011. aasta lõpuks määruse ettepaneku, et luua Euroopa sihtasutuse õiguslik vorm.*

Sihtasutuste tegevus on viimastel aastatel jõudsalt edenenud ning tänu neile on võimalik saavutada ambitsioonikaid eesmärke sellistes valdkondades nagu teadusuuringud, kus loovus ja uuendusmeelsus on globaalses konkurentsivõimes Euroopa läbilöögivõime säilimiseks mõõdapääsmatud. Samas takistavad Euroopas asuvate sihtasutuste arengut suur halduskoormus, teises riigis registreerimisega seotud raskused, tõendamiskohustus, mis lasub teises ELi liikmesriigis tegutsemist alustaval sihtasutusel ning raskused, mis on ELis seotud finantsressursside piiriülese vastastikusel alusel kasutamise. Nendele probleemidele tulekski Euroopa sihtasutuse õiguslikku vormi kehtestava määrusega lahendus leida.

- *Komisjon teeb ettepaneku alustada avalikke konsultatsioone (roheline raamat) Euroopa ühistut käsitleva määruse rakendamise kohta ning võtab oma 2012. aastal avaldatava hindamisaruande põhjal asjakohaseid meetmeid.*

Ühistutel on majandusstruktuuris ja majanduse arengus väga oluline koht. Need loovad oma liikmete vahel ainulaadseid solidaarsusvorme ning panevad aluse püsivale osanikkonnale, mida iseloomustavad tugev rühmatunne, osanike osalemine palgatöös ja investeringute pikaajalisus.

- Komisjon alustab 2011. aastal kõigis liikmesriikides uuringut vastastikuste ühingute olukorra kohta, et teha kindlaks, kui suurel määral on neil võimalik tegutseda piiriülevalt.

Vastastikused ühingud on olemas kõigis liikmesriikides, ehkki igal pool ei ole need ühtviisi olulised. Näiteks vastastikustes tervisekindlusteltes osaleb üle 120 miljoni eurooplase. Kindlustuses ja finantsvahenduses annavad vastastikkusel alusel tegutsevad seltsid suure osa töökohtadest.

Ettepanek nr 38: Komisjon alustab avalikku arutelu (roheline raamat) ettevõtete juhtimistavade üle. Peale selle algatab komisjon avaliku arutelu selle üle, kuidas parandada ettevõtete teavitamiskohustusi oma tegevuse sotsiaalsete aspektide, keskkonnakaitse ja inimõiguste kaitse vallas. Nende arutelude põhjal võib komisjon teha õigusloomealgatusi.

On äärmiselt oluline suurendada Euroopa ettevõtete vastustust nii töötajate, osanike kui ka ühiskonna ees laiemalt. Ettevõtete juhtimistavade juures tuleks tähelepanu pöörata eelkõige juhatuse koosseisule ja eri huvirühmade, sealhulgas naiste esindatusele selles, osanikkonna püsivusele ning osanike osalemisele palgatöös. Ettevõtete juhtimiskultuuri parandamiseks ja sotsiaalühiskondlikku vastutuse laiendamiseks tuleb eelkõige parandada teavitamisnõudeid inimõiguste ja säästva arengu vallas ning laiendada töötajate kaasamist ettevõtete haldamisse, parandada osanikevahelisi suhteid ning suurendada finantsturgude panust ettevõtete arengusse.

2.5. Ühtne turg tarbijate teenistuses

Mitmekesiseid ja kõrgekvaliteedilisi kaupu ja teenuseid pakkuv ühtne turg peaks olema Euroopa tarbija jaoks lisandväärtus. Kuna liikumine ja töötamine ühtse turu piires sõltub pangateenuste kättesaadavusest, vajab see valdkond erilist tähelepanu. Järelevalveasutuste ülesanne on kaitsta Euroopa tarbijat pakutavate toodete ja teenuste kvaliteediga seotud ohtude eest.

Sageli on toote või teenuse info esitatud keeruliselt või segaselt ja seetõttu puudub tarbijal teave, mille alusel otsustada sobiva hinna üle või mis aitaks teha teadlikku valikut. See hõlmab eelkõige piiriüleseid pakkumisi ja tarnekulusid. Täna selliseid oste tehes ei ole tarbijal kõiki üksikasju, mille alusel teadlikku valikut teha. Komisjon hakkab koostama hinnavõrdlussaitide praeguse praktika hinnangut ning töötab liikmesriikide parimatele tavadele ja kogemustele tuginedes välja Internetis olevaid hinnavõrdlussaitte käsitlevad suunised.

Ettepanek nr 39: 2011. aastal koostab komisjon Euroopa turuarengu ja -järelevalve mitmeaastase tegevuskava. Koos liikmesriikide tolliteenistuste ja turujärelevalveasutustega töötab komisjon 2011. aastal välja ka tollikontrolli suunised tooteohutuse valdkonnas. Et oleks tagatud tarbekauba ohutuse

Ühtlustatud ja tõhus raamistik, teeb komisjon ühtlasi ettepaneku üldise tooteohutuse direktiiv läbi vaadata.

Euroopa elanikud soovivad, et nende tervis ja õigused oleks kaitstud kogu ELis, seda eelkõige juhul, kui on tegemist ohtude või riskidega, millega üksikisik hakkama ei saa. Selleks tugevdab komisjon ELis toodete turvalisuse turujärelevalvet. Eesmärki peab aitama saavutada tegevuskava, mille rakendamiseks tehakse algust 2011. aastal. Et ühtsel turul vabalt liikuv kaup oleks tarbija jaoks turvaline ja usaldusväärne, tuleb tõhustada riiklike turujärelevalveasutuste kootööd. Nii tagatakse võrdsed konkurentsitingimused, tänu millele saavad tõsiseltvõetavad ettevõtjad 500 miljoni tarbijaga turu võimalusi täielikult ära kasutada. Komisjon teeb ühtlasi ettepaneku vaadata läbi üldise tooteohutuse direktiiv, kujundades sellest tarbekaupade ohutuse turujärelevalve ühtlustatud ja hästitoimiva raamistiku ELis.

Ettepanek nr 40: 2011. aastal algatab komisjon õigusakti, milles käsitletakse juurdepääsu peamistele pangateenustele. Ühtlasi kutsub ta pangandussektorit üles tegema 2011 aastal eneseregulatsiooni algatuse, mille abil parandada pangatasude läbipaistvust ja võrreldavust.

Elanikel, eelõige üliõpilastel, esineb neis liikmesriikides, kuhu nad on hiljuti kolinud või mille residendid nad ei ole, probleeme pangakontode avamisel või maksekaardi saamisel. Finantsasutused põhjendavad keeldumist asjaoluga, et teatavad tarbijate kategooriad kujutavad endast panga jaoks suuremat riski ning seetõttu on pangal nende suhtes suurem hoolsuskohustus. Finantsasutuste väitel ei ole neil võimalik saada selget ülevaadet laenuvõtja varasematest tagasimaksetest. Vaatamata sellele on mitmeid juhtumeid, kui pangaarve avamisest keeldumist ei saa lugeda objektiivselt põhjendatuks ega proportsionaalseks. Lisaks sellele on jaefinantsteenuste valdkonna peamiseks probleemiks pangatasude vähene läbipaistvus. Kliendid, kes ei saa oma pangakontode haldustasudest aru ning kellel puudub võimalus tasusid võrrelda, vahetavad kergekäeliselt oma pangakontod odavamate pangatasudega kontode vastu. Raskestimõistetavate ja vähe läbipaistvate pangakuludega liikmesriikides maksavad tarbijad seega suuremaid pangakulusid kui vaja. Suurem läbipaistvus on ka piiriüleste tehingute eeltingimus ja ühtse euromaksete piirkonna eduka toimimise alus. Hoiuste osas 81 % jaepangandusturust moodustava 224 panga kohta tehti analüüs, mille kohaselt nende pankade internetisaitidest on 66 % sellised, kus pangatasude arvutamiseks on vaja täiendavaid andmeid. Analüüs näitas ühtlasi, et Euroopa Liidu tasandil on pangakonto tasude erinevus suurem kui muudelt teenustelt võetavate tasude erinevus.

Ettepanek nr 41: Hiljemalt 2011. aasta veebruaris esitab komisjon direktiiviettepaneku, mille abil luua kõrge tarbijakaitse tasemega hüpoteeklaenude integreeritud ühtne turg.

Finantsteenuste jaeturg ei suuda tarbijatele veel täit kasu tuua. Teenusepakkujate vahetamine tekitab tarbijates sageli vastumeelsust või on neil liiga vähe teavet, et olemasolevaid pakkumisi võrrelda. Piiriüleste teenusepakkujate puhul võimenduvad need suundumused veelgi. Paralleelselt finantssektoris toimuvate struktuurireformidega peavad jätkuma reformid, mis aitaksid suurendada tarbijate usaldust finantsteenuste jaeturul. Need tõrked on osa takistustest, mis mõjutavad elanike igapäevaelu kõige enam. Euroopa hüpoteeklaenuturul on miljonite Euroopa kodanike jaoks elulise tähtsusega – hüpoteeklaen on üks kõige olulisematest finantsotsustest elus, sest sellega kaasneb aastakümnete pikkune rahaline

kohustus. Ettevõtjate vastutustundetu käitumine võib rahandussüsteemi alustalasil kõigutada ning see omakorda võib kaasa tuua raskeid sotsiaalseid ja majanduslikke tagajärgi. Hüpoteeklaenuurgude integreerimine toimub praegu üksnes piiratud ulatuses. Otseste piiriüleste laenu osakaal on endiselt madal ning jätkuvalt esineb siin liikmesriigiti põhimõttelisi erinevusi nii hinnas, valikus ja toodetes kui ka õigusalasest lähenemisviisides, mida kohaldatakse asjaomaste eri ettevõtjate (nt pangandusvälised laenuandjad ja laenu vahendajad) suhtes. Laenuandjad ja laenu vahendajad põrkuvad takistustele, mis ei võimalda neil tegutseda teises liikmesriigis või mis suurendavad ebaproportsionaalselt nende kulusid. Raskusi kogevad ka teises liikmesriigis hüpoteeklaenu taotlejad elanikud või siis samas liikmesriigis elavad laenu taotlejad, kes soovivad võtta laenu, et osta kinnisvara mujal ELis; sageli vastatakse nende laenu taotlusele keeldumisega. Parima hinna või toote otsimine eri liikmesriikides on samuti keeruline või isegi võimatu, kuna võrdluseks vajalik teave ei ole kättesaadav. Euroopa hüpoteeklaenuurgude integratsioon aitaks edendada finantsstabiilsust ja tooks tarbijatele märkimisväärset kasu. Kõik see tõhustaks hüpoteeklaenuandjate tegevust ja teeks kättesaadavaks laiemat tootevalikut.

Ettepanek nr 42: 2010. aasta lõpuks võtab komisjon vastu teatise, mille eesmärk on teha kindlaks ja kõrvaldada Euroopa elanikke piiravad finantstakistused.

Teatavad takistused, mis ei lase elanikel ELi piires vabalt liikuda, elama asuda ning kaupu ja teenuseid osta, tulenevad maksustamisprobleemidest. Probleemid võivad tekkida keerulise olukorra tõttu topeltnmaksustamise leevendamisel, sest topeltnmaksustamise konventsioonide rakendusala on piiratud või puuduvad konventsioonid üldse, maksustamiseskirjad on diskrimineerivad ja eri maksusüsteemid kattuvad, keeruline on ka toime tulla kahe või enama liikmesriigi maksualaste õigusaktidega, kui maksude vähendamist või maksude tagastamist taotletakse muus riigis kui elukohariik. Kõnealustele takistustele põrkuvad eelkõige piiriüleised töötajad seoses autode, pensionite või pärandi maksustamise küsimustega.

Ettepanek nr 43: 2012. aastal võtab komisjon vastu lennureisijate õiguste kaitset käsitleva määruse muutmise ettepaneku, mis on ajendatud eelkõige Islandi vulkaani põhjustatud hiljutise kriisi mõjudest, ning teatise reisijate õiguste kohta kõikides transpordivahendites, juhul kui maanteetranspordi sektoriga (bussid) seotud õigusakti ettepanek vastu võetakse.

Lennundus-, raudtee ja peagi ka merendussektoris juba kehtestatud õigusaktidele vaatamata on eri transpordivahendite puhul reisijate õigustes veel mitmeid erinevusi ning transpordiettevõtjad ei võta alati neid õigusi arvesse. Selline olukord tekitab siseturu konkurentsimoontonutuste ohu ega aita kaasa eesmärgile tagada teenuste piisavalt ühtlane kvaliteeditase nii elanike huvides kui ka Euroopa majanduse heaks tervikuna.

3. DIALOOG, PARTNERLUS, ARENG – VAHENDID, MILLE ABIL ÜHTSET TURGU HÄSTI JUHTIDA

Ühtne turg ei ole Euroopa institutsioonide või mõne suure üleeuroopalise rühmituse omand. **Töötades, hoiustades, ostes ja investeerides kujundab iga eurooplane seda päev-päevalt oma kätega...** Ühtse turu väljatöötamine ja kasutamine sõltub tõepoolest eurooplastest endast!

Käesoleva akti eesmärk on pakkuda välja uus dialoogiraamistik, mis aitaks eurooplaste huvisid teenivate tekstide üle mõtteid vahendada ja neid mõtteid ellu viia. **Komisjon** kui ettepaneku tegija, innustaja, dialoogide ja arutelude korraldaja **võtab endale kohustuse anda ühtsele turule juurde uut sisu, pakkudes eurooplastele üha uusi võimalusi**. Euroopa Parlament ja nõukogu määravad oma vastavatest ülesannetest lähtuvalt kindlaks need tegevused, mida liikmesriigid peaksid ellu viima.

Samas ei saa ühtse turu aktiga kavandatu õnnestuda, kui ettepaneku tegemise, otsuse vastuvõtmise, rakendamise ja kontrollimisega seotud menetlusi ei muudeta avalikumaks ning sellesse ei kaasata uusi partnereid.

Kõnealuse akti mitmed valdkonnad, näiteks avalikke teenuseid või maksuküsimusi käsitlevad meetmed langevad kokku liikmesriikide ning nende kohalike ja piirkondlike omavalitsuste pädevusega. See on peamine põhjus, miks tuleb ühtse turu juhtimisse kaasata täielikult kõik piirkondlikud poliitikatasandid, kooskõlas nende osalemisega ühtekuuluvuspoliitika elluviimisel.

Ühtse turu akt sündis tänu president Barroso tugevale soovile **muuta Euroopa 2020. aasta strateegia elujõulisemaks ja viia Euroopa Parlamendi ja Mario Monti aruande peamised soovitused praktilisel teel ellu**. Käesoleva aktiga pannakse Euroopa Komisjonile kohustus olla tulemusrikas, viia ellu tulevikusuunised ja anda Euroopale vajalik tugevus, et tuleviku väljakutsetega rinda pista.

Vaieldamatult on akt ja selle elluviimine seotud kindla sooviga olla dialoogis, luua partnerlussuhted sidusrühmadega ja hinnata objektiivselt tulemusi.

Mõjuvõimu ei saa kehtestada käsu korras, see tuleb endal üles ehitada. Sel põhjusel on komisjon valmis pidama ka kõige keerulisemaid arutelusid, millel võiksid osaleda Euroopa parteid, liikmesriikide valitsused ja parlamendid, kohalikud omavalitsused, kodanikuühiskond, ametiühingud ja ettevõtjad, tarbijad, ühendused jne ning mille puhul tehakse tihedat koostööd Regioonide Komitee ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega.

Aktiga nähakse ette 50 tegevust, mille konsultatsioonietapi kohta on koostatud ajakava ning mida juhivad komisjon vastavalt aruka reguleerimise põhimõtetele. **Läbipaistvuse ja vastutuse põhimõtetest lähtuvalt kutsub komisjon kõiki oma partnereid üles dialoogietappi ette valmistama, sinna oma mõtteid lisama ja rikastama sellega meie suure ühtse turu tulevikku.**

Komisjon peab jätkuvalt täitma oma ülesandeid järelevalvetegevuses ja ühtse turu poliitikasuundade edukal elluviimisel. Komisjon annab endale aru, milliseid pingutusi peavad liikmesriigid tegema, et liikuda ühtsema ja konkurentsivõimelisema turu poole. Ta on valmis liikmesriike ära kuulama, kuid järgib eelkõige seatud eesmärke.

Ettepanek nr 44: Komisjon ja liikmesriigid teevad koostööd siseturu arendamiseks, pannes rõhku saavutatule hindamisele ja tehes seda vastavalt teenuste direktiiviga ette nähtud vastastikuse hindamise protsessile, mida liikmesriigid ja komisjon praegu rakendavad. Teenuste direktiiviga ette nähtud vastastikuse hindamise protsessi kogemust on kavas laiendada ka ühtse turu muude peamiste õigusaktide hindamisel.

Komisjon jätkab oma hindamistegevust konkreetsete kogemuste põhjal, katsetades ja tõhustades olemasolevate meetmete (turujärelevalve, sektoriuuringud, tarbijate tulemustabel jne) vahelisi sünergiaid. Seetõttu koostab komisjon korrapäraselt ühisel turul osalejate (ettevõtjad, tarbijad, töötajad, üliõpilased, pensionärid) ootuste loetelu (Top 20). Loetelu on mõõdik, mis näitab ühtse turu seisukorda ja selle toimimist.

Lisaks sellele uurib komisjon koos kõigi asjaomaste turul osalejatega korrapäraselt ühtse turu olukorda, korraldades igal aastal koos Euroopa Parlamendiga **ühtse turu foorumi**, millel osalevad teised institutsioonid ning liikmesriikide (sealhulgas piirkondliku ja kohaliku tasandi) ja rahvusparlamentide, kodanike ja sidusrühmade esindajad. Esimene foorum peaks toimuma 2011. aastal.

Ettepanek nr 45: 2011. aasta alguses esitab komisjon strateegia, mille kohaselt laiendatakse siseturu infosüsteemi 2011. aastal muudele õigusvaldkondadele, et luua Euroopa haldusasutuste tõeline elektrooniline nn silmast silma võrgustik. Kõnealuse strateegia kohta esitatakse õigusakti ettepanek.

Siseturu infosüsteem tuleb käsitada eri valdkondlike õigusaktide pinnal toimuvat halduskoostööd toetava paindliku instrumendina. Praegu kasutatakse seda kutsekvalifikatsioonide direktiivi ja teenuste direktiivi puhul. Et siseturu infosüsteemi kõiki võimalusi ära kasutada, tuleb välja töötada selge strateegia, mille abil laiendada seda muudele valdkondadele ja luua sünergia siseturu infosüsteemi ja muude infotehnoloogia vahendite vahel. Komisjoni teatises esitatakse kõnealune strateegia üksikasjalikumalt. Peamine takistus siseturu infosüsteemi laiendamisele on sellise õigusala baasi puudumine, mis rahuldaks täielikult andmekaitse valdkonna vastutavaid isikuid Euroopa ja liikmesriigi tasandil. Olukorra parandamiseks, võetakse peagi arutlusele määruse ettepaneku tegemise võimalus. Ettepanekuga kehtestatakse andmetöötuse eeskirjad ja muud tingimused siseturu infosüsteemi kasutamiseks, samuti muudetakse võimalikuks halduskoostöö nendes valdkondades, kus see on küll vajalik siseturualaste õigusnormide kohaldamiseks, kuid ei ole kehtivate õigusaktidega selgesõnaliselt ette nähtud.

Ettepanek nr 46: 2011. aastal esitab komisjon algatuse, milles käsitletakse alternatiivseid vaidluste lahendamise võimalusi ELis. Selleks võtab komisjon 2011. aastal vastu soovitusel finantsteenuseid hõlmavate vaidluste alternatiivse lahendamise võrgustiku kohta. Nende kahe algatusega soovitakse tagada, et piiriülese tarbimisega seotud vaidluste lahendamiseks loouakse kulutõhus kohtuvälise lihtmenetluse võimalus. 2012. aasta jooksul esitab komisjon ettepaneku sellise Euroopa süsteemi loomiseks, milles on võimalik digitaalsete tehingute vaidluste võrgus lahendada. 2010.–2011. aastal korraldab komisjon muu hulgas avaliku arutelu Euroopa seisukohta üle ühishagi küsimuses, et teha kindlaks üksikasjad, mida saab Euroopa Liidu õigusraamistik ja liikmesriikide õiguskorras arvesse võtta.

Kui soovitakse, et tarbijad saaksid teha sisseoste teist liikmesriiki täielikult usaldades ja saada kasu neile Euroopa õigusaktidega tagatud õigustest, peaksid nad saama kindlad olla, et probleemse juhtumi korral on neil õigus hüvitisele. Õigused, mida me ei suuda praktikas järgida, on väärtusetud. Hiljutine uuring näitab, et Euroopa aastasest SKPst moodustavad 0,3 % kahjud, mille on Euroopa tarbijatele põhjustanud ostetud kauba või teenustega seotud

probleemid. Vaidluste lahendamise ja kaebuse esitamisega seotud abi andmise alternatiivsed viisid, (näiteks Euroopa tarbijakeskused) võivad pakkuda tarbijale lihtsat, kiiret ja odavat lahendust, kahjustamata ettevõtja ja kliendi suhteid. Ometi ei ole tarbijad ja ettevõtted olemasolevatest vaidluste lahendamise süsteemidest piisavalt informeeritud ja paljudes sektorites ei ole neid süsteeme veel olemas. Finantsteenuste sektoris ei ole tarbijatel sageli näiteks muud valikut, kui alustada kulukat ja pikka kohtumenetlust. Mõnes liikmesriigis puudub üldse võimalus vaidlusi kohtuväliselt lahendada. Lisaks sellele ei ole olemasolevad mehhanismid piiriüleste küsimuste puhul siiani piisavalt tõhusad olnud. Seega on vaja likvideerida finantsvaidluste lahendamise võrgustikus (FIN-NET) esinevad geograafilise ja sektoripõhise kaetusega seotud puudused. Peale selle ei ole ühishagi esitamine alati lihtne ei kohtus ega kohtuväliselt. Võrdsete tingimuste puudumisel võib ettevõtete puhul esineda konkurentsimoonusi. Puudub võimalus saavutada mastaabisääst nõuete koondamise teel. Tarbija ja ettevõtja vaheliste vaidluste alternatiivse lahendamise edendamine eelkõige finantsteenuste valdkonnas tooks kaasa olulist kasu tarbijale, suurendaks tarbijate usaldust ja aitaks kaasa ühtse turu arengule.

Ettepanek nr 47: Partnerluses liikmesriikidega töötab komisjon välja otsusekindlama poliitika ühtse turu eeskirjade järgimiseks. Komisjon võtab kohustuse valmistada ette aktis esitatud ettepanekutega seotud õigusaktide ülevõtmiskava ja vastavustabeli eelnõu, samuti kohustub ta lühendama rikkumisjuhtude keskmist menetlusaega. Komisjon kutsub liikmesriike üles vähendama ühtse turu direktiivide ülevõtmise puudujääki 0,5 %ni ja esitama oma vastavustabelid koos ülevõtmismeetmetega.

Juba praegu on tehtud märkimisväärseid jõupingutusi ning nende tegemist jätkatakse, et tõhustada komisjoni ja liikmesriikide partnerlust ühtse turu juhtimisel ning eelkõige partnerlust käsitleva 2009. aasta soovitusel elluviimisel²³. Ühtse turu eeskirjade kohaldamise tõhustamiseks tehtud järkjärgulised sammud on olnud edukad, mida näitab ka ülevõtmise keskmise puudujäägi madal tase siseturu viimases tulemustabelis²⁴.

Vaatamata jõupingutustele on täielikuks ülevõtmiseks vaja lisaks direktiivis sätestatud tähtajale veel keskmiselt seitse täiendavat kuud²⁵. Statistika kohaselt oli 2008. aastal ülevõtmismeetmetest teatamisega hilinejaid 36 %. 2009. aastal 31 % ja 2010. aastal 30 %²⁶. Vaatamata sellele esineb siiski lünki, mis tulenevad asjaolust, et liikmesriigi õigusaktid ei ole ülevõetavate direktiividega alati vastavuses. Samuti tuleb leida lahendus seoses komisjoni teostatava ametliku rikkumismenetluse pikkusega ja asjaoluga, et liikmesriigi ametiasutused viivad Euroopa Kohtu otsuseid ellu küllaltki aeglaselt. Eeskirjade väljatöötamise, nende hindamise ja/või nende muutmise etapis oleks vaja pöörata rohkem tähelepanu eeskirjade kohaldamisega seotud küsimustele. Komisjon töötab välja toetusinstrumendid, näiteks koostab aktis esitatud ettepanekutega seotud õigusaktide süsteemse ülevõtmiskava. Kõnealuse kava abil saab ülevõtmise varases etapis sellega seotud probleemidele tähelepanu juhtida.

²³ Euroopa Komisjoni soovitus ühtse turu toimimise tõhustamise meetmete kohta (2009/524/EÜ) 29. juuni 2009.

²⁴ Vt siseturu tulemustabel nr 21.

²⁵ Vt siseturu tulemustabel nr 21.

²⁶ Andmed on võetud nende rikkumismenetluste arvu alusel, mille algatamise teave on avaldatud veebisaidil http://ec.europa.eu/community_law/directives/directives_communication_en.htm

Eeskirjade rakendamises ja järgimises tuleb teha täiendavaid jõupingutusi, seda enam, et tegemist on ühtse turu tõhusa toimimise peamise tingimusega, kuna eeskirjad peavad olema kõigi jaoks samad. Ülevõtmise defitsiidi jätkuva vähendamise eelduseks on kindel partnerlus ja koostöö liikmesriikidega. Mõlemad pooled peavad soovima teha kindlaks, kas riigi õigusaktid on ühtse turu kõige olulisemate õigusaktidega vastavuses ning see saab toimuda tänu süsteemsele vastavustabelite kasutamisele ning tabelid peavad olema elanikele ja ettevõtetele kättesaadavad. Iga aktis sisalduva uue esmatähtsa direktiivi puhul edastab komisjon need tabelid liikmesriikidele. Ühiseid jõupingutusi nõuab ka komisjoni teostatava rikkumismenetluse kiirendamine ja vastavusseviimine Euroopa Kohtu otsustega, ühiselt tuleb määrata kindlaks olulised eesmärgid, samuti tuleb arendada vaidluste lahendamise alternatiivsete viiside kasutuselevõttu (näiteks SOLVIT ja EU-PILOT).

Ettepanek nr 48: Tekstide ettevalmistamisel ja elluviimisel tõhustab komisjon konsultatsioone ja arutelusid kodanikuühiskonnaga. Ettepanekute vastuvõtmisele eelnevatel konsultatsioonidel hakatakse erilist tähelepanu pöörama tarbijate, valitsusväliste organisatsioonide, ametiühingute, ettevõtjate, hoiustajate, teenusekasutajate ja kohalike omavalitsuste seisukohtadele.

Paljude sidusrühmade osalemine saab ühtse turu poliitika vaid rikkamaks muuta. Praegu saab komisjon neilt, kes ei ole asjaomastesse sektoritesse kuuluvad erialainimesed, üksnes väga vähest kaastööd. Tarbijate, väikeinvestorite, töötajate esindajate, valitsusväliste organisatsioonide ja kohalike omavalitsuste seisukoht võib olla oluliseks elemendiks meetme kohapealsel rakendamisel ja aidata määrata kindlaks, kas pakutud poliitikasuunad võivad elanikele tegelikult midagi pakkuda.

Ettepanek nr 49: 2010. aastal jätkab komisjon nn ühe akna süsteemi edendamist, varustab elanikke ja ettevõtjaid teabega ja pakub neile Interneti, telefoni või isikliku kontakti teel toetust seoses ühtse turu pakutavate õigustega, arendab välja internetiportaali Teie Euroopa ja koordineerib seda paremini süsteemiga Europe Direct. Komisjon tõhustab ühtlasi partnerlust liikmesriikidega, et ühe akna süsteemi vahendusel oleks kättesaadav ka teave riiklike eeskirjade ja menetluste kohta.

Vaatamata ametlike infoallikate levikule ja komisjoni rajatud abisüsteemidele näitavad paljud aruanded, et elanikud on halvasti oma õigustega kursis ega tea, kelle poole pöörduda, et oma õigusi probleemi korral maksma panna. Sellest tähelepanekust lähtuvalt kavandati portaal Teie Euroopa ümber ühe akna süsteemiks ning selles sisalduv teave kirjutati kasutaja seisukohast vaadatuna täielikult ümber. Lähikuudel kavatakse portaali eurooplastele tutvustada ja muuta see teabe lisamisega veelgi kasulikumaks, eelkõige lisatakse sinna liikmesriiki hõlmav teave (üksikasjalik olukord igas liikmesriigis, nõutavad formaalsused, kohaliku tasandi kontaktid jne). Kõike seda saab ellu viia üksnes liikmesriikide aktiivsele koostööle abil.

Ettepanek nr 50: Koostöös liikmesriikidega edendab komisjon mitteametlikke probleemide lahendamise võimalusi, koondab ja tõhustab eelkõige ELi katseprojekti EU Pilot, SOLVITi võrgustikku ning Euroopa tarbijakeskuste võrgustikke. SOLVITi võrgustiku puhul esitatakse 2010. aastal teostatud

hindamise põhjal konkreetsed ettepanekud 2011. aastaks. Pikemas perspektiivis hakkab komisjon uurima, kuidas on võimalik täiendavalt edasi arendada nii osutatud võimalusi kui ka vaidluste alternatiivse lahendamise viise ja neid tihedamini omavahel siduda, et nende abil oleks edaspidi võimalik paremini hallata kõiki ühtse turuga seotud probleeme.

SOLVITi võrgustik on toiminud 8 aastat ning selle aja jooksul on käsitletud juhtumite arv kümnekordistunud. Võrgustikku kuuluvad keskused on pidanud tegelema väga erinevate juhtumitega ning mõnel juhul on tulnud neil isegi oma otseseid volitusi ületada. Et tagada tulevikus võrgustiku optimaalne toimimine, tuleb alustada arutelu nii SOLVITi volituste üle, pakutava teenuse kvaliteedi tagamise vahendite üle kui ka SOLVITi suhte üle muude võimalustega, mida on probleemide lahendamiseks välja pakutud. Minnes kaugemale SOLVITist, võimaldab selline arutelu näha kaugemale, kavandada olukorda, kus iga probleem, mis elanikul või ettevõtjal ühtsel turul tekib, leiab lahenduse vaidluste kiire ja mitteametliku lahendamise süsteemi abil. Euroopa tarbijakeskuste võrgustiku kohta koostatakse hinnang ning 2011. aasta lõpus esitatakse hinnangust lähtuvalt konkreetsed ettepanekud võrgustiku edasiseks arenguks. ELi katseprojekti eesmärk on teha liikmesriikidega tihedat koostööd, et leida kiiremini lahendus ühtse turu õiguse kohaldamisega seotud probleemidele, ilma et oleks vaja rikkumismenetlust alustada. Praegu esinevate probleemide erinevus ja maht näitab, et seda algatust on vaja tõhustada. Komisjon tegi algatuse, et laiendada katseprojekti rakendusala 24-lt liikmesriigile 27-le.

KOKKUVÕTE: ÜLEEuroopaline avalik arutelu

Käesoleva aktiga püütakse taastada Euroopa kodanike usaldus ühtse suure siseturu vastu, et teha selles uue majanduskasvu nurgakivi, mis võimaldaks Euroopal leida oma koha uues kujunevas ülemaailmses majandussüsteemis.

Selleks püstitab komisjon endale globaalse haardega eesmärgid: edendada sotsiaalset turumajandust, seades ettevõtjad ja elanikud ühtse turu keskmesse ja püüdes sellega usaldust taastada; kujundada välja püsiva ja õiglase majanduskasvu teenistuses oleva turu poliitika; töötada välja meetmed, mis tagaksid hea juhtimise, dialoogi, partnerluse ja hinnangu andmise. Selline globaalse haardega lähtekoht eeldab komisjoni ja teiste institutsioonide tegevuse kooskõlastamist ja järelevalve tõhustamist. Euroopa 2020. aasta strateegia suurprojektide raames juba toimivaid järelevalvemehhanisme kõnealune algatus ei puuduta.

Tegemist on ühise algatus, millega on seotud nii komisjon kui ka Euroopa Parlament ja nõukogu vastavalt nende rollile ja tööprotseduuridele. Euroopa Sotsiaal- ja Majandusnõukogu ning Euroopa Regioonide Komitee hakkavad korraldama arutelusid kohalike omavalitsuste esindajate, sotsiaal- ja majanduspartnerite, ühenduste, ettevõtjate ja kodanikuühiskonnaga. Lisaks sellele on lähikuudel **kavas korraldada ühtse turu akti arutelu üle terve Euroopa**. Iga liikmesriigi keelde tõlgitud akt esitatakse Euroopa Parlamendi ja liikmesriikide parlamentide kõikidele liikmetele, kohalike omavalitsuste, sh äärepoolseim piirkondade esindajatele, sotsiaalpartneritele, majandus- ja sotsiaalvaldkonna esindajatele ning kodanikuühiskonnale. Huvitatud osalistele tehakse kättesaadavaks eri teabevahendid.

Kõrge konkurentsivõimega sotsiaalse turumajanduse väljakutsete lahkamiseks luuakse seega **tõelise avaliku üleeuroopalise arutelu** tingimused.

Kõigil huvitatud osalistel palutakse esitada oma seisukoht ühtse turu kujundamise teemal, eelkõige palutakse võtta vaatluse alla 50 väljapakutud tegevust, mis on esitatud käesolevas

dokumendis ja veebisaidil: http://ec.europa.eu/internal_market/smact. Huvitatud osalistele tehakse kättesaadavaks eri teabevahendid.

Oma seisukohad tuleb komisjonile esitada hiljemalt 28. veebruaril 2011. Saadud vastuste põhjal kavatab komisjon koos teiste institutsioonidega kinnitada akti lõpliku versiooni.

Esitatud seisukohad avaldatakse Internetis. Et teada, kuidas teie isikuandmeid ja arvamusi käsitletakse, palume kindlasti tutvuda eespool osutatud veebisaidil oleva isikuandmete kaitse põhimõtetega.

Avaliku arutelu tulemusena ja sellest tehtud järeldustele tuginedes loodab komisjon muuta käesoleva akti kõigi Euroopa Liidu institutsioonide koostöös ametlikuks poliitiliseks tegevuskavaks 2011–2012. Kavandatu kordaminek võimaldaks dünaamiliselt tähistada ühtse turu 20. aastapäeva 2012. aasta lõpus.

Kui aktis sisalduvad algatused on 2012. aastaks ellu viidud, saab anda tegevusele hinnangu ja selgitada välja, milliseid tulemusi on saavutatud püsiva majanduskasvu vallas ja kuidas on suurenenud eurooplaste usaldust ühtse turu vastu. Tulemuste hindamiseks kujundatakse välja näitajad, mille alusel mõõta näiteks järgmist:

- patendi väljaandmise maksumuse suurenemine;
- liikmesriikide omavahelise kaubavahetuse mahu suhe ELi SKPsse;
- piiriüleste teenuste osa suhe ELi SKPsse, samuti teises liikmesriigis kui asukohaliikmesriik asutatud ettevõtete arv;
- nende avalike asutuste arv, millega on siseturu infosüsteemi vahendusel ühendust võetud ja tehtud päringute arv; ning
- võrgukeskkonnas piiriüleselt ostetud kaupade ja teenuste osakaal.

Kõnealuse hinnangu alusel kujundab komisjon välja ühtse turu täiustamise teise etapi, mille käigus tuleb kindlaks teha järgmised võimalused uuendatud ühtse turu majanduskasvu ja usalduse suurendamiseks. Selle väljaselgitamiseks võtab komisjon ette põhjaliku uuringu ja analüüsi.

1. Ettevõtete hoogne, jätkusuutlik ja õiglane areng			
1.1 Loomingu julgustamine ja kaitse			
Ettepanek nr 1	Euroopa Parlament ja nõukogu peaksid tegema kõik vajaliku, et võtta vastu Euroopa Liidu patenti, selle registreerimisel kasutatavaid keeli ning vaidluste lahendamise ühtlustatud süsteemi käsitlevad ettepanekud. Eesmärk on jõuda esimeste ELi patentideni 2014. aastaks.	Viivitamat a	Innovatiivne liit
Ettepanek nr 2	Komisjon esitab 2011. aastal autoriõiguste haldust käsitleva raamdirektiivi, millega parandatakse autoriõigustega seotud valitsemistavasid, nende läbipaistvust ja elektroonilist haldamist, et võimaldada teoste pakkumist võrgus. Ühtlasi esitab komisjon direktiivi omanikuta teoste kohta.	2011	Euroopa digitaalarengu tegevuskava
Ettepanek nr 3	Komisjon teeb 2010. aastal ettepaneku võtta vastu võltsimise ja piraatluse vastane tegevuskava, mis hõlmaks nii õigusloome kui ka muid meetmeid. Lisaks sellele esitab komisjon 2011. aastal õigusaktiettepaneku õigusraamistiku kohandamiseks interneti arengust tulenevatele vajadustele ja tolli töö tõhustamiseks selles vallas ning hindab, kui edukas on olnud intellektuaalomandiõiguste kaitse strateegia kolmandates riikides.	2010/2011	Integreeritud tööstuspoliitika
1.2 Uued teed säästva arengu edendamiseks			
Ettepanek nr 4	Komisjon ja liikmesriigid teevad jätkuvat koostööd teenuste siseturu edendamiseks, võttes aluseks käimasoleva vastastikuse hindamise protsessi, mille käigus vaadeldakse teenuste direktiivi elluviimist. 2011. aastal esitab komisjon selle valdkonna, sealhulgas äriteenuste sektori jaoks konkreetsed meetmed.	2011	
Ettepanek nr 5	Komisjon teeb 2011. aasta lõpuks siseturu e-kaubanduse arendamiseks vajalikud algatused. Eelkõige keskendutakse nende puhul digitaalteenuste tarbijate probleemidele. Muu hulgas avaldab komisjon teatise e-kaubanduse talitluse kohta ja annab liikmesriikidele suunised, kuidas kohaldada kõige otstarbekamalt teenuste direktiivi neid sätteid, millega püütakse hoida ära teenuste kasutajate diskrimineerimist kodakondsuse ja elukoha alusel.	2011	Euroopa digitaalarengu tegevuskava Aruanne kodakondsuse kohta

Ettepanek nr 6	Komisjon paneb 2011. aastal ette muuta standardimist reguleerivat õigusraamistikku, et muuta standardimismenetlusi tõhusamaks, mõjusamaks ja kaasavamaks ning ühtlasi laiendada nende rakendusala ka teenusesektorile.	2011	Integreeritud tööstuspoliitika Innovatiivne liit Euroopa digitaalarengu tegevuskava
Ettepanek nr 7	2011. aastal võtab komisjon vastu valge raamatu transpordipoliitika kohta, milles pannakse ette hulk meetmeid, et kõrvaldada olemasolevad takistused eri transpordiliikide ja eri riikide transpordisüsteemide kasutamise vahel.	2011	Integreeritud tööstuspoliitika
Ettepanek nr 8	Komisjon teeb 2011. aastal ettepaneku vaadata läbi energiatoodete maksustamist käsitlev direktiiv, et parandada ELi kliima- ja energeetikaeesmärkide kajastamist ka maksustamise seisukohast. Läbivaatamisel tuleb keskenduda CO ₂ heitkoguste minimaalsele aktsiisimäärale ja kütuse energiasisaldusele.	2011	
Ettepanek nr 9	Komisjon teeb algatuse luua äriteenuste kõrgetasemeline töörühm, mis peaks uurima logistika, infrastruktuurirajatiste halduse, turunduse ja reklaami vallas turul valitsevaid ebakõlasid ning standardimise, innovatsiooni ja rahvusvahelise kaubandusega seotud küsimusi.		
Ettepanek nr 10	Komisjon hindab enne 2012. aastat võimalust teha algatus toodete ökoloogilise jalajälje kindlaksmääramiseks, et selgitada välja toodete keskkonnamõju ja nendega seotud CO ₂ heitkoguste suurus. Algatusega uuritaks võimalusi töötada välja ühtne Euroopa tasandi meetodika ökoloogilise jalajälje hindamiseks ja märgistamiseks.	2012	Integreeritud tööstuspoliitika
Ettepanek nr 11	Komisjon esitab 2011. aasta alguses energiatõhususe kava, et kasutada ära energiasäästust tulenevad olulised võimalused. Selleks on vaja energiatarbimise kõigis valdkondades kehtestatud meetmeid täiendada.	2011	

1.3 Väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted			
Ettepanek nr 12	Komisjon võtab 2011. aastal vastu tegevuskava, millega parandada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete seisundit kapitaliturgudel. Selles sisalduvate meetmetega püütakse muuta väiksemaid ettevõtteid investorite jaoks silmahakkavamaks, arendada väikeettevõtete jaoks välja spetsiaalsete börside ja reguleeritud turgude toimiv võrgustik ning piirata noteeringu saamise ja andmete avalikustamisega seotud kohustusi.	2011	Innovatiivne liit
Ettepanek nr 13	Komisjon annab 2010. aasta lõpuks hinnangu väikeettevõtlusalgatusel „Small Business Act”, et tagada poliitika kujundamises ja õigusloomes väikeettevõtluse ennakarengu põhimõtte rakendamine ning siduda väikeettevõtlusalgatus tihedalt Euroopa 2020. aasta strateegiaga.	2010	Integreeritud tööstuspoliitika
Ettepanek nr 14	Komisjon teeb 2011. aastal ettepaneku vaadata läbi raamatupidamisstandardite direktiivid, et lihtsustada finantsteabe esitamise nõudeid ja vähendada halduskoormust, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete jaoks.	2011	
1.4 Innovatsiooni rahastamine ja pikaajalised investeeringud			
Ettepanek nr 15	Komisjon kavandab luua erasektorile võimaluse anda Euroopa Liidu projektide rahastamiseks välja võlakirju (nn projektivõlakirjad).		Integreeritud tööstuspoliitika
Ettepanek nr 16	Komisjon uurib võimalusi, kuidas kaasata Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkide saavutamisse senisest veel aktiivsemalt erasektori investeeringuid (eelkõige pikaajalisi investeeringuid). Selle raames võidakse kavandada meetmeid, millega reformida ettevõtete juhtimisvorme või näha ette stiimuleid pikaajalisteks, säästvateks ja eetilisteks investeeringuteks, mida nõuab teadmispõhine, keskkonnasõbralik ja kaasav majandusmudel. Lisaks astub komisjoni 2012. aastal samme, mis võimaldavad kõigis liikmesriikides asutatud riskikapitalifondidel tegutseda ja teha investeeringuid vabalt üle terve Euroopa Liidu (vajaduse korral muudetakse selleks kehtivaid õigusnorme). Komisjon püüab kaotada kõik piiriülest tegevust pärssivad maksusätted.	2012	Innovatiivne liit
Ettepanek nr 17	Hankeid käsitlevate õigusaktide käimasoleva läbivaatamise ning laiapõhjaliste konsultatsioonide alusel esitab komisjon hiljemalt 2012. aastal õigusaktiettepanekud, millega lihtsustada ja moderniseerida liidu eeskirju, et muuta hankelepingute sõlmimine sujuvamaks ning korraldada avalikud hanked ümber selliselt, et need toetaksid ka muude ELi eesmärkide saavutamist.	2012	Innovatiivne liit Integreeritud tööstuspoliitika

Ettepanek nr 18	Komisjon teeb 2011. aastal teenusekontsessioone käsitleva õigusloomealgatuse. Tuleb kehtestada selged ja proportsionaalsed eeskirjad, mis võimaldaksid Euroopa ettevõtetel sellel turul osaleda, ning tagada kõigile ettevõtjatele läbipaistvus, võrdne kohtlemine ja ühesugused mängureeglid. Samuti tuleb julgustada avaliku ja erasektori partnerlust ning saavutada teenuse tarbijate ning kontsessioone sõlmivate asutuste jaoks parema hinna ja kvaliteedi suhe.	2011	
1.5 Soodne õigus- ja maksuraamistik ettevõtete jaoks			
Ettepanek nr 19	Komisjon teeb algatuse, et parandada liikmesriikide maksupoliitika koordineerimist. Muu hulgas on kavas teha 2011. aastal ettepanek võtta vastu direktiiv, millega kehtestatakse ettevõtete ühtne konsolideeritud tulumaksubaas (CCCTB).	2011	
Ettepanek nr 20	Komisjon avaldab 2011. aastal uue käibemaksustrateegia, tuginedes 2010. aastal avaldatavale rohelisele raamatule, milles praegune käibemaksusüsteem põhjalikult läbi vaadatakse.	2011	
Ettepanek nr 21	Komisjon teeb 2011. aastal õigusaktiettepaneku, millega luua äriregistrite vahel juurdepääsuteed.	2011	
Ettepanek nr 22	Komisjon teeb 2012. aastaks ettepaneku võtta vastu otsus, millega tagada e-identifitseerimise ja e-autentimise vastastikune tunnustamine Euroopa Liidus, tuginedes seejuures võrgupõhiste autentimissüsteemidele, mille peavad kasutusele võtma kõik liikmesriigid. 2011. aastal esitab komisjon ettepaneku vaadata läbi e-allkirja käsitlev direktiiv, et luua õiguslik raamistik turvaliste e-autentimise süsteemide piiriüleseks tunnustamiseks ja koostalitluseks.	2012	Euroopa digitaalarengu tegevuskava
1.6 Konkurentsivõime rahvusvahelistel turgudel			
Ettepanek nr 23	Komisjon jätkab oma peamiste kaubanduspartneritega koostööd eeskirjade ühtlustamise vallas (siia kuuluvad kahepoolised õigusloomekõnelused, aga ka mitmepoolne tegevus G-20 raames) ning püüab selle käigus ühelt poolt edendada eeskirjade suuremat ühtlustamist, eelkõige innustades kolmandaid riike kehtivaid korraldusi võimaluse korral ühtlustama, ning teiselt poolt võidelda rahvusvaheliste standardite laiemal levikul eest. Selle koostöö tulemusena on kavas sõlmida nii kahepoolseid kui ka mitmepoolseid rahvusvahelisi kaubanduslepinguid, milles keskendutakse ühelt poolt turule pääsu võimaluste parandamisele ja teiselt poolt eeskirjade ühtlustamisele, eelkõige seoses teenuste, intellektuaalomandiõiguste ja dotatsioonidega.	Menetlus on pooleli	Integreeritud tööstuspoliitika

Ettepanek nr 24	Tuginedes sellele, et Euroopa Liit on oma rahvusvahelisi kohustusi korrapäraselt täitnud, esitab komisjon 2011. aastal õigusaktiettepaneku, et võtta vastu ühenduse instrument, millega suurendada oma tegutsemishaaret Euroopa ettevõtetele võrdsete võimaluste tagamisel tööstusriikide ja suurte tähtsate majandusega riikide avalikes hangetes osalemiseks.	2011	Kaubanduspoliitika
2. Euroopa kodanike usalduse suurendamine			
2.1 Avalike teenuste ja esmatähtsate infrastruktuurirajatiste edendamine			
Ettepanek nr 25	Komisjon võtab kohustuse avaldada 2011. aastal teatis üldhuviteenuste kohta ja panna ette asjakohane meetmekava.		
Ettepanek nr 26	Komisjon vaatab 2011. aastal läbi üleeuroopalise transpordivõrgu arendamist käsitlevad ühenduse suunised ning teeb ettepaneku transpordiinfrastruktuuri rahastamise üldise raamistiku kohta.	2011	Integreeritud tööstuspoliitika
Ettepanek nr 27	Et aidata kaasa toimiva energia siseturu loomisele, energiavõrkude puuduvate ühenduslülide rajamisele ja taastuvate energiaallikate kasutamise laiendamisele avaldab komisjon teatise energiainfrastruktuuri 2020.–2030. aastate prioriteetide kohta. Nende prioriteetide rakendamiseks vajalikud vahendid nähakse ette 2011. aastal ette pandavas Euroopa Liidu energiajulgeoleku ja –infrastruktuuri instrumendis.	2011	Integreeritud tööstuspoliitika
Ettepanek nr 28	Euroopa Parlament ja nõukogu peaksid võtma vastu otsuse, millega kehtestatakse Euroopa raadiospektri meetmekava, et tõhustada raadiospektri haldamist ja kasutamist.	Viivitamata	Euroopa digitaalarengu tegevuskava
2.2 Ühtse turu suurem solidaarsus			
Ettepanek nr 29	Lähtudes oma uuest Euroopa Liidu põhiõiguste harta tõhusa rakendamise strateegiast, tagab komisjon, et hartas sätestatud õigusi, sealhulgas õigust korraldada ühistegevust, võetaks arvesse. Selleks uurib komisjon kõigi ühtset turgu reguleerivate õigusettepanekute puhul eelnevalt nende sotsiaalset mõju.	2011	
Ettepanek nr 30	Komisjon teeb 2011. aastal õigusaktiettepaneku, millega parandada töötajate lähetamist käsitleva direktiivi rakendamist, et lisada sellesse või selle juurde täpsustused, kuidas tagatakse ühtse turu pakutavate majandusvabaduste kontekstis sotsiaalsete põhiõiguste kaitse.	2011	

Ettepanek nr 31	Komisjon vaatab 2011. aastal uuesti läbi tööandjapensioni kogumisasutuste tegevust ja järelevalvet käsitleva direktiivi (pensionifondid) ning töötab 2010. aasta juulis pensionite kohta avaldatud rohelise raamatu põhjal välja teisi ettepanekuid, muu hulgas selleks, et kõrvaldada probleemid, millega eri riikides töötanud inimestel tuleb pensioni planeerimisel kokku puutuda.	2011	
Ettepanek nr 32	Komisjon alustab konsultatsioone tööturu osapooltega, et koostada tööstuslike ümberkorralduste ennetamise raamistik.	2011	Integreeritud tööstuspoliitika
2.3 Töö leidmine ja elukestev õpe			
Ettepanek nr 33	Komisjon hindab 2011. aastal kutse kvalifikatsiooni tunnustamise süsteemi reguleerivaid õigusakte ning teeb selle põhjal 2012. aastal algatuse selle süsteemi reformimiseks, et parandada töötajate liikuvust ning viia kutseõpe vastavusse tööturu praeguste vajadustega. Selle käigus hinnatakse, kas oleks otstarbekas võtta kasutusele üleeuroopaline kutsekaart.	2012	Aruanne kodakondsuse kohta
Ettepanek nr 34	Komisjon töötab koostöös liikmesriikidega välja noortele mõeldud liikuvuskaardi, mis peaks aitama noortel minna õppima teistesse liikmesriikidesse. See peaks täiendama suurprojekti „Noorte liikuvus” raames avatud võrgusaiti ja pakkuma teavet kaugõppe ning õppimis- ja koolitusvõimaluste kohta Euroopas.	2012	Noorte liikuvus
Ettepanek nr 35	Komisjon tagab koostöös liikmesriikidega Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku rakendamise. Samuti esitab komisjon nõukogu soovitusel ettepaneku, et edendada ja tunnustada mitteametlikku õpet („ <i>non formal and informal learning</i> ”). Lõpuks teeb komisjon ettepaneku võtta kasutusele üleeuroopaline kutseoskuste pass, mis võimaldaks igal aastal tõendada elu jooksul omandatud teadmisi ja oskusi. Selline dokument võimaldaks omavahel siduda Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku ja Euroopa kutsealade registri („ <i>nomenclature of occupations</i> ”).	2011	Noorte liikuvus
2.4 Uued hoovad sotsiaalse turumajanduse edendamiseks			
Ettepanek nr 36	Komisjon teeb 2011. aastal sotsiaalse ettevõtluse algatuse, millega innustada ühtsel turul sotsiaalses plaanis uuenduslikke ettevõtteid, võttes selleks kasutusele sotsiaalse reitingu, eetika- ja keskkonnamärgised ja spetsiaalsed avalikud hanked ning muutes investeerimisfondide tegevuspõhimõtteid ja püüdes kaasata kasutuna seisvaid sääste.	2011	

Ettepanek nr 37	Vastavalt sotsiaalses, majanduslikus või tehnoloogilises plaanis innovaatiliste projektide rahastamis- või muudele põhimõtetele või ka vastavalt eestvedajate ja osanike valikule võib sotsiaalmajandustegevus võtta erinevaid õiguslikke vorme (sihtasutused, ühistud, vastastikused ühingud jne). Komisjonil on kavas panna ette meetmeid, millega parandada praegust õiguslikku raamistikku, et optimeerida selliste organisatsioonide toimimist ja lihtsustada nende arengut ühtsel turul.	2011/2012	
Ettepanek nr 38	Komisjon alustab avalikku arutelu (roheline raamat) ettevõtete juhtimistavade üle. Peale selle algatab komisjon avaliku arutelu selle üle, kuidas parandada ettevõtete teavitamiskohustusi oma tegevuse sotsiaalsete aspektide, keskkonnakaitse ja inimõiguste kaitse vallas. Nende arutelude põhjal võib komisjon teha õigusloomealgatusi.	2011/2012	Integreeritud tööstuspoliitika
2.5 Ühtne turg tarbijate teenistuses			
Ettepanek nr 39	2011. aastal koostab komisjon Euroopa turuarengu ja -järelvalve mitmeaastase tegevuskava. Koos liikmesriikide tolliteenistuste ja turujärelvalveasutustega töötab komisjon 2011. aastal välja ka tollikontrolli suunised tooteohutuse valdkonnas. Et oleks tagatud tarbekauba ohutuse ühtlustatud ja tõhus raamistik, teeb komisjon ühtlasi ettepaneku üldise tooteohutuse direktiiv läbi vaadata.	2011	Integreeritud tööstuspoliitika
Ettepanek nr 40	2011. aastal algatab komisjon õigusakti, milles käsitletakse juurdepääsu peamistele pangateenustele. Ühtlasi kutsub ta pangandussektorit üles tegema 2011 aastal eneseregulatsiooni algatuse, mille abil parandada pangatasude läbipaistvust ja võrreldavust.	2011	
Ettepanek nr 41	Hiljemalt 2011. aasta veebruaris esitab komisjon direktiiviettepaneku, mille abil luua kõrge tarbijakaitse tasemega hüpoteeklaenude integreeritud ühtne turg.	2011	
Ettepanek nr 42	2010. aasta lõpuks võtab komisjon vastu teatise, mille eesmärk on teha kindlaks ja kõrvaldada Euroopa elanikke piiravad finantstakistused.	2010	Aruanne kodakondsuse kohta
Ettepanek nr 43	2012. aastal võtab komisjon vastu lennureisijate õiguste kaitset käsitleva määruse muutmise ettepaneku, mis on ajendatud eelkõige Islandi vulkaani põhjustatud hiljutise kriisi mõjudest, ning teatise reisijate õiguste kohta kõikides transpordivahendites, juhul kui maanteetranspordi sektoriga (bussid) seotud õigusakti ettepanek vastu võetakse.	2012	Aruanne kodakondsuse kohta

3. Dialoog, partnerlus, areng – vahendid, mille abil ühtset turgu hästi juhtida

Ettepanek nr 44	Komisjon ja liikmesriigid teevad koostööd siseturu arendamiseks, pannes rõhku saavutatu hindamisele ja tehes seda vastavalt teenuste direktiiviga ette nähtud vastastikuse hindamise protsessile, mida liikmesriigid ja komisjon praegu rakendatavad. Teenuste direktiiviga ette nähtud vastastikuse hindamise protsessi kogemust on kavas laiendada ka ühtse turu muude peamiste õigusaktide hindamisel.		Integreeritud tööstuspoliitika
Ettepanek nr 45	2011. aasta alguses esitab komisjon strateegia, mille kohaselt laiendatakse siseturu infosüsteemi 2011. aastal muudele õigusvaldkondadele, et luua Euroopa haldusasutuste tõeline elektrooniline nn silmast silma võrgustik. Kõnealuse strateegia kohta esitatakse õigusakti ettepanek.	2011	
Ettepanek nr 46	2011. aastal esitab komisjon algatuse, milles käsitletakse alternatiivseid vaidluste lahendamise võimalusi ELis. Selleks võtab komisjon 2011. aastal vastu soovitusel finantsteenuseid hõlmavate vaidluste alternatiivse lahendamise võrgustiku kohta. Nende kahe algatusega soovitakse tagada, et piiriülese tarbimisega seotud vaidluste lahendamiseks luuakse kulutõhus kohtuvälise lihtmenetluse võimalus. 2012. aasta jooksul esitab komisjon ettepaneku sellise Euroopa süsteemi loomiseks, milles on võimalik digitaalsete tehingute vaidlusi võrgus lahendada. 2010.–2011. aastal korraldab komisjon muu hulgas avaliku arutelu Euroopa seisukohta üle ühishagi küsimuses, et teha kindlaks üksikasjad, mida saab Euroopa Liidu õigusraamistikus ja liikmesriikide õiguskorras arvesse võtta.	2011	Euroopa digitaalarengu tegevuskava Aruanne kodakondsuse kohta
Ettepanek nr 47	Partnerluses liikmesriikidega töötab komisjon välja otsusekindlama poliitika ühtse turu eeskirjade järgimiseks. Komisjon võtab kohustuse valmistada ette aktis esitatud ettepanekutega seotud õigusaktide ülevõtmiskava ja vastavustabeli eelnõu, samuti kohustub ta lühendama rikkumisjuhtude keskmist menetlusaega. Komisjon kutsub liikmesriike üles vähendama ühtse turu direktiivide ülevõtmise puudujääki 0,5 %ni ja esitama oma vastavustabelid koos ülevõtmismeetmetega.	2011	

Ettepanek nr 48	Tekstide ettevalmistamisel ja elluviimisel tõhustab komisjon konsultatsioone ja arutelusid kodanikuühiskonnaga. Ettepanekute vastuvõtmisele eelnevatel konsultatsioonidel hakatakse erilist tähelepanu pöörama tarbijate, valitsusväliste organisatsioonide, ametiühingute, ettevõtjate, hoiustajate, teenusekasutajate ja kohalike omavalitsuste seisukohtadele.	2011	Aruanne kodakondsuse kohta
Ettepanek nr 49	2010. aastal jätkab komisjon nn ühe akna süsteemi edendamist, varustab elanikke ja ettevõtjaid teabega ja pakub neile Interneti, telefoni või isikliku kontakti teel toetust seoses ühtse turu pakutavate õigustega, arendab välja internetiportaali Teie Euroopa ja koordineerib seda paremini süsteemiga Europe Direct. Komisjon tõhustab ühtlasi partnerlust liikmesriikidega, et ühe akna süsteemi vahendusel oleks kättesaadav ka teave riiklike eeskirjade ja menetluste kohta.	2010	Aruanne kodakondsuse kohta
Ettepanek nr 50	Koostöös liikmesriikidega edendab komisjon mitteametlikke probleemide lahendamise võimalusi, koondab ja tõhustab eelkõige ELi katseprojekti EU Pilot, SOLVITi võrgustikku ning Euroopa tarbijakeskuste võrgustikke. SOLVITi võrgustiku puhul esitatakse 2010. aastal teostatud hindamise põhjal konkreetsed ettepanekud 2011. aastaks. Pikemas perspektiivis hakkab komisjon uurima, kuidas on võimalik täiendavalt edasi arendada nii osutatud võimalusi kui ka vaidluste alternatiivse lahendamise viise ja neid tihedamini omavahel siduda, et nende abil oleks edaspidi võimalik paremini hallata kõiki ühtse turuga seotud probleeme.	2011	